

Årsrapport 2020

Innhold

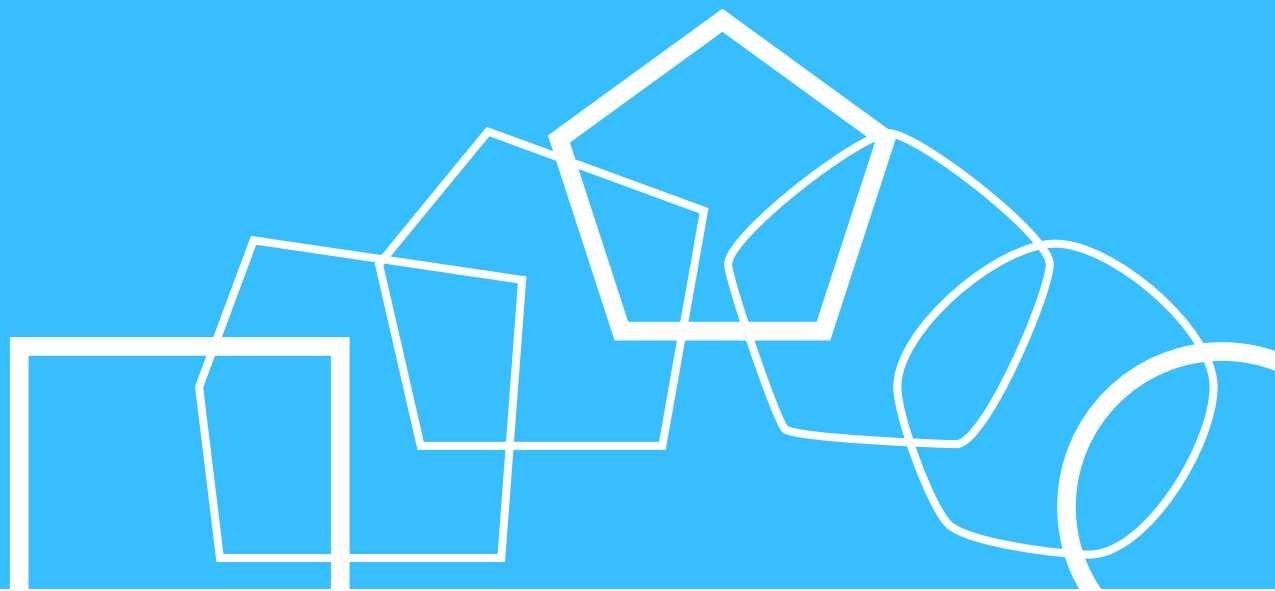
Del 1	Leders beretning	3
Del 2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
Del 3	Aktiviteter og resultater	15
	Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk	16
	Resultater og måloppnåelse 2020 i henhold til mål- og resultatsstyringssystemet (MRS)	20
	Rapportering på andre føringer og oppdrag i tildelingsbrevet for 2020	40
	Andre områder Patentstyret har ansvar for	42
Del 4	Styring og kontroll	46
Del 5	Vurdering av fremtidsutsikter	51
Del 6	Årsregnskap	54

Dette er en interaktiv PDF

Bruk knappene nederst til høyre for å navigere deg i rapporten.

Understreking indikerer interaktivitet (les mer) og fører deg til riktig sted i dokumentet. Understreking ↗ med pil opp til høyre leder til eksterne nettsteder.

1 Leders beretning

Toril Foss, fungerende direktør. Foto: fotograf Trond Isaksen

Leders beretning

2020 har vært et spesielt år på grunn av covid-19. Vi har likevel nådd de viktigste målene våre og har opprettholdt nivået på produksjonen. Da pandemien rammet, omstilte vi oss raskt og var også raskt ute med tiltak for å bistå kundene våre. At vi har klart dette, er takket være stor innsats fra medarbeidere og ledere, som raskt tilpasset seg endrede arbeidsforhold. Gode og stabile IKT-løsninger, mange års erfaring med hjemmekontor og ekstra tilrettelegging med teknisk utstyr på hjemmekontorene har også vært viktige forutsetninger for å lykkes.

Utvikling i søknader og rettigheter

Erfaringer fra tidligere finanskriser viser at antall varemerkesøknader ofte reduseres i økonomiske nedgangstider, mens en eventuell effekt på patentområdet først kommer etter noe tid. Ved utgangen av 2020 så vi ingen endringer i søknadstallet som entydig kunne relateres til covid-19-pandemien. Patentstyret mottok i overkant av 19 000 patent-, varemerke- og designsøknader, omtrent på samme nivå som tidligere. Om lag 75 % av søknadene – og dermed også inntektene – kommer fra utenlandske søkere som ønsker rettigheter i Norge. Vi avgjorde over 21 000 søknader i 2020 – også dette på samme nivå som tidligere år. Til tross for spesielle omstendigheter, klarte vi å behandle flere søknader enn vi fikk inn, og reduserte derfor det totale antallet søknader under behandling.

16 600 av de avgjorte søknadene resulterte i registrerte rettigheter.

Tiltak for bedre bruk av immaterielle verdier

Da Norge ble stengt ned, la vi raskt om kurstilbudet vårt til gratis, strømmede webinarer og kurs. Antall kursdeltakere økte med hele 88 % i forhold til 2019, og bruk av digitale virkemidler for å nå ut til flere kunder er en positiv erfaring vi tar med oss i planlegging av kursvirksomheten videre fremover.

Vi er stolte av at kundesenteret vårt for andre år på rad vant kundesenterprisen «best i test» i offentlig klasse, i regi av SeeYou og Confex. Dette er Norges største undersøkelse av kundesenteropplevelser.

Det internasjonale samarbeidet innen immaterialrett er også påvirket av pandemien. Mye av dette arbeidet er blitt gjennomført digitalt i år. En del møter er også blitt utsatt og/eller avlyst, herunder blant annet Patentstyrets planlagte opplæring i industrielt rettsvern for kolleger fra patentverk i utviklingsland.

Inntekter og utgifter

Patentstyrets inntekter påvirkes av antall søknader i det aktuelle år, men hoveddelen av inntektene er knyttet til registrerte rettigheter: årsavgifter for patenter, og fornyelsesavgifter for varemerke- og designregistreringer. Inntektene i 2020 var 1 % lavere enn inntektskravet på 270 200 000 kroner. Det er likevel godt innenfor normalavviket til prognosen vår, som gir grunnlag for inntektsbevilgningen fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Så langt ser vi ingen tegn til at pandemien har ført til at færre har opprettholdt rettighetene sine. Vi vil imidlertid følge utviklingen nøye også fremover. Den europeiske patentorganisasjonen (EPO) forventer for eksempel inntil 10 % færre europeiske patentsøknader i 2021 som følge av pandemien. Hvis et europeisk patent gjøres gjeldende i Norge, skjer dette ca. 3 år etter at den europeiske patentsøknaden ble levert. Det er først da Patentstyret vil merke en eventuell inntektsnedgang fra et lavere antall europeiske patentsøknader.

Patentstyrets utgifter i 2020 var i henhold til disponible midler.

Ressursbruk

God virksomhetsstyring betyr blant annet at vi utnytter tilgjengelige ressurser godt. I 2020 brukte vi 64 prosent av tiden på direkte kunderettet arbeid. Vi prioriterte søknadsbehandling og behandlet nesten like mange søknader som i rekordåret 2019. Vi brukte 20 % av driftsbudsjettet på IKT-drift, IKT-utvikling og databasesøk i forbindelse med behandling av søknader. Jeg mener vi har hatt god styring og effektiv ressursbruk i Patentstyret i 2020. Kvalitetsmålinger og kundeundersøkelser indikerer at ressursbruken har gitt de resultatene vi ønsket.

Covid-19-pandemien har selvsagt vært utfordrende også for Patentstyret. Målinger viser imidlertid at Patentstyret fortsatt har et godt arbeidsmiljø, og sykefraværet i 2020 var det laveste på mange år. Gjennom en intern undersøkelse om arbeidssituasjonen og hjemmekontor, har vi fått nyttige innspill til hvordan vi kan jobbe fremover, også etter pandemien. I høst tok vi initiativ til et covid-19-nettverk for statlige virksomheter, der vi sammen med andre har startet jakten på hvordan vi bør innrette oss som arbeidsplass etter pandemien.

Piratkopiering og varemerkeforfalskning ekstra aktuelt

Piratkopiering og varemerkeforfalskning er en global utfordring som er blitt ekstra aktuell under pandemien. Organiserte kriminelle utnyttet raskt situasjonen ved å distribuere store partier varemerkeforfalskede smittevernprodukter med dårlig kvalitet. Patentstyrets arbeid gjennom myndighetsnettverket mot inngrep i immaterialrettigheter har derfor vært spesielt viktig i 2020. Vi var blant annet sentrale i gjennomføringen av et internasjonalt seminar om temaet gjennom myndighetsnettverkets samarbeid med «EU-Observatoriet mot inngrep i immaterialrettigheter». Seminaret samlet fagpersoner fra håndhevings- og tilsynsmyndigheter i 23 europeiske land.

Patentstyrets ledergruppe

Det skjedde flere endringer i Patentstyrets ledergruppe i 2020. To nye avdelingsdirektører ble ansatt, og vår direktør gjennom 8 år – Per Foss – gikk av med pensjon 1. oktober. Jeg fungerte som direktør fra 1. oktober frem til 1. januar 2021, da Kathrine Myhre tiltrådte som ny direktør for Patentstyret. Vi synes derfor det er naturlig at hun formidler sine tanker om fremtidsutsikter i del 5 i årsrapporten.

Oslo, 1. mars 2021

Toril Foss, fungerende direktør (t.o.m. 31.12.2020)

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Patentstyret er et nasjonalt myndighetsorgan og kompetansesenter for immaterielle rettigheter og verdier, og er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet (NFD). Vi bistår næringsliv og samfunnsinstitusjoner med å skape, sikre og håndtere immaterielle verdier og rettigheter på en god og profesjonell måte. Søknadene kommer både fra norsk og internasjonalt næringsliv. Patentstyret arbeider for å øke bevisstheten og kompetansen om hvordan slike rettigheter kan brukes i innovasjon og forretningsutvikling. En viktig del av myndighetsrollen vår er å gjøre informasjon om patent-, varemerke- og designrettigheter enkelt tilgjengelig. Denne informasjonen er ikke bare viktig for å unngå å gjøre inngrep i andres rettigheter, men også som en unik kilde til informasjon i innovasjonsprosesser.

Vi samarbeider med andre virkemiddelaktører som Innovasjon Norge, Norges forskningsråd, DOGA og Siva. Som kompetansesenter for immaterielle rettigheter bidrar Patentstyret til at norsk og internasjonalt næringsliv, oppfinnere, designere og merkevarebyggere realiserer potensialet i ideene sine ved at de tar riktige valg når det gjelder bruk av industrielle rettigheter. Dette gjenspeiles i Patentstyrets visjon, samfunnsoppdrag og verdier:

Visjon

Gjør ideer til verdier

Samfunnsoppdrag

Patentstyret er en nasjonal myndighet for immaterielle rettigheter og fremmer innovasjon og verdiskaping. Vi hjelper samfunns- og næringsliv med å håndtere immaterielle verdier og rettigheter på en god måte. Dette gjør vi ved å:

- behandle og avgjøre søknader om patent, varemerke- og designregistrering
- gjøre informasjon om søknader og rettigheter enkelt tilgjengelig
- veilede og øke kunnskapen om immaterielle rettigheter
- utføre informasjonsoppdrag om ulike forhold knyttet til patent, varemerke og design

Verdier

Patentstyrets fire verdier skal kjennetegne det daglige arbeidet vårt og valgene vi tar. Verdiene hjelper oss til å gjøre visjonen levende, oppfylle samfunnsoppdraget og å nå målene våre.

Troverdig

- Vi opptre kompetent, etterrettelig og med høy integritet
- Vi leverer IPR-tjenester av høy kvalitet og til rett tid

Kunderettet

- Vi lytter til kundene og forstår behovene deres
- Vi er tilgjengelige, og snakker og skriver slik at kundene forstår oss

Engasjert

- Vi tar initiativ og er proaktive
- Vi samarbeider og hjelper hverandre

Løsningsorientert

- Vi søker og utnytter muligheter for forbedring
- Vi tilpasser oss endringer

Hovedmål

Større bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomhet fra immaterielle verdier

Delmål

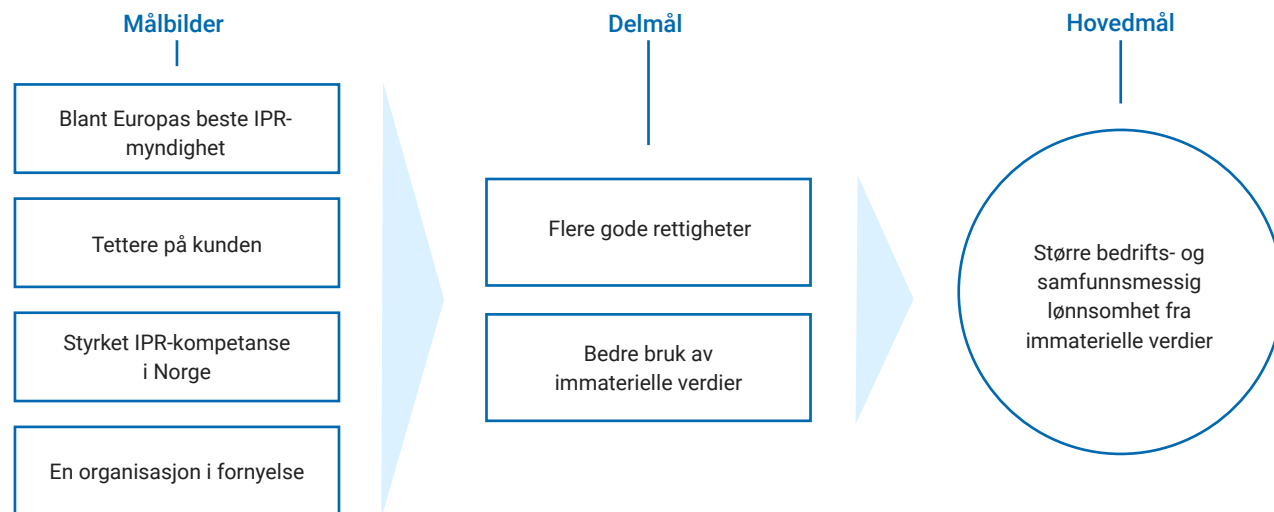
- 1 Flere gode rettigheter
- 2 Bedre bruk av immaterielle verdier

Patentstyrets strategi for perioden 2018–2022 er beskrevet gjennom 4 målbilder. Målbildet «Blant Europas beste IPR-myndigheter» og aktivitetene knyttet til dette målbildet, støtter først og fremst opp under delmålet om flere gode rettigheter. Målbildet «Styrket IPR-kompetanse i Norge» og aktiviteter knyttet til dette målbildet, støtter først og fremst opp under delmålet om bedre bruk av immaterielle verdier. For å nå målet om å være blant Europas beste IPR-myndigheter og bidra til styrket IPR-kompetanse i Norge, må vi være «Tettere på kunden» og «En organisasjon i fornyelse».

Saksbehandlingen i Patentstyret følger forvaltningsloven, alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper og lov om Patentstyret og Klagenemnda for industrielle rettar (patentstyreloven). Søknader om industrielle rettigheter behandles etter patentloven, varemerkeloven og designloven. Norge har sluttet seg til en rekke internasjonale konvensjoner på området som også påvirker rammene for Patentstyret.

Patentstyret er partner i [Nordisk Patentinstitutt \(NPI\)](#), som er en av [WIPOs](#) granskningsmyndigheter for internasjonale patentsøknader. Oppgavene vi utfører for

Figur 1: Patentstyrets mål

NPI bidrar til å vedlikeholde og videreutvikle nødvendig kompetanse og tjenestekvalitet innen patentområdet, til beste for norsk samfunns- og næringsliv.

I tillegg til aktivitetene beskrevet i tabell 1 på neste side, representerer Patentstyret Norge i internasjonale fora på immaterialrettsområdet. Vi bidrar i regelverksarbeid knyttet til industrielle rettigheter og bistår ulike departementer i spørsmål om IPR.

Patentstyret er lokalisert på Sandaker i Oslo. Frem til 1. oktober 2020 var Per A. Foss direktør. Toril Foss fungerte som direktør i perioden 1. oktober til 31. desember 2020, og Kathrine Myhre tiltrådte som direktør 1. januar 2021.

Ved årsslutt besto ledergruppen i Patentstyret av seks avdelingsdirektører og økonomisjef, i tillegg til direktør. Vi hadde 244 ansatte fordelt på 233 årsverk innenfor fagområder som jus, teknologi, økonomi/administrasjon, kommunikasjon og markedsføring.

Tabell 1: Viktige sammenhenger i Patentstyrets verdikjede

Ressurser →	Aktiviteter →	Produkter/tjenester →	Effekter for kunder og brukere →	Effekter for næringslivet og samfunnet
233 årsverk 283 697 000 kroner i samlet tildeling kap. 0935 post 01	Behandle søknader om patent-, varemerke- og designrettigheter i Norge	<ul style="list-style-type: none"> • Patenter • Varemerkeregistreringer • Designregistreringer 	Sikre immaterielle verdier og dokumentere egne rettigheter	Større bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomhet fra immaterielle verdier
	Holde oppdaterte registre over søknader og rettigheter for patent, varemerke og design og gjøre disse lett tilgjengelige. Utvikle digitale verktøy og løsninger som forenkler søknadsprosessen, forvaltningen av rettigheter og bruk av rettighetsdata	Ulike digitale tjenester: <ul style="list-style-type: none"> • Søk • Produktvelger • Søknadsveiviser • Min konto, min betaling, mine varslinger, mine meldinger • Statistikk 	<ul style="list-style-type: none"> • Unngå å krenke andres rettigheter • Bli inspirert til videre innovasjon • Finne samarbeidspartnere, muligheter for lisensiering, partnerskap mv. • Enklere og tryggere søknadsprosess • Enklere forvaltning av rettigheter 	
	Informere og veilede om immaterielle rettigheter	<ul style="list-style-type: none"> • Nettstedet patentstyret.no • Nettstedet velgekte.no • Pressekontakt • Sosiale medier • Kundesenter • Kurs • Foredrag, seminarer og deltakelse på innovasjonsarenaer • Aktiviteter i samarbeid med andre virkemiddelaktører 	<ul style="list-style-type: none"> • Økt bevissthet om immaterielle verdier • Riktig bruk av immaterielle rettigheter for å understøtte verdiskaping og styrke konkurranseevne • Bedre industrielle rettigheter 	
	Granske internasjonale patentsøknader gjennom Nordisk Patentinstitutt (NPI)	Granskingsrapporter for internasjonale patentsøknader gjennom NPI	Godt beslutningsgrunnlag for internasjonal patentering	
	Ta imot klagesaker for KFIR (patent, varemerke og design)	Administrativ støtte til KFIR	Enkel klageprosess	
	Vurdere mulighet for registrering og handlingsrom for ny teknologi	Forundersøkelser patent Forundersøkelser patent gjennom NPI for utenlandske aktører	<ul style="list-style-type: none"> • Unngå å krenke andres rettigheter • Unngå å bruke ressurser på å utvikle teknologi som allerede er kjent • Bruke patentinformasjon som kunnskapsgrunnlag for innovasjon 	
	Vurdere mulighet for registrering av varemerker og design	Forundersøkelser varemerke og design	Unngå å bruke ressurser på å utvikle <ul style="list-style-type: none"> • varemerker som kan forveksles med andres varemerker • design som er kjent og som andre har rettigheter til 	
	Behandle klager på foretaksnavn for Foretaksregisteret	Klageordning for foretaksnavn	Foretaksnavn som ikke forveksles med andre foretaksnavn eller varemerker	
Registrere ansvarsmerker som identifiserer produsenter i gull- og sølvsmedbransjen	Registrerte ansvarsmerker	Tillit til at varer av edle metaller har den finheten som er stemplet på varen		

Figur 2: Ledergruppen i Patentstyret per 31.12.2020

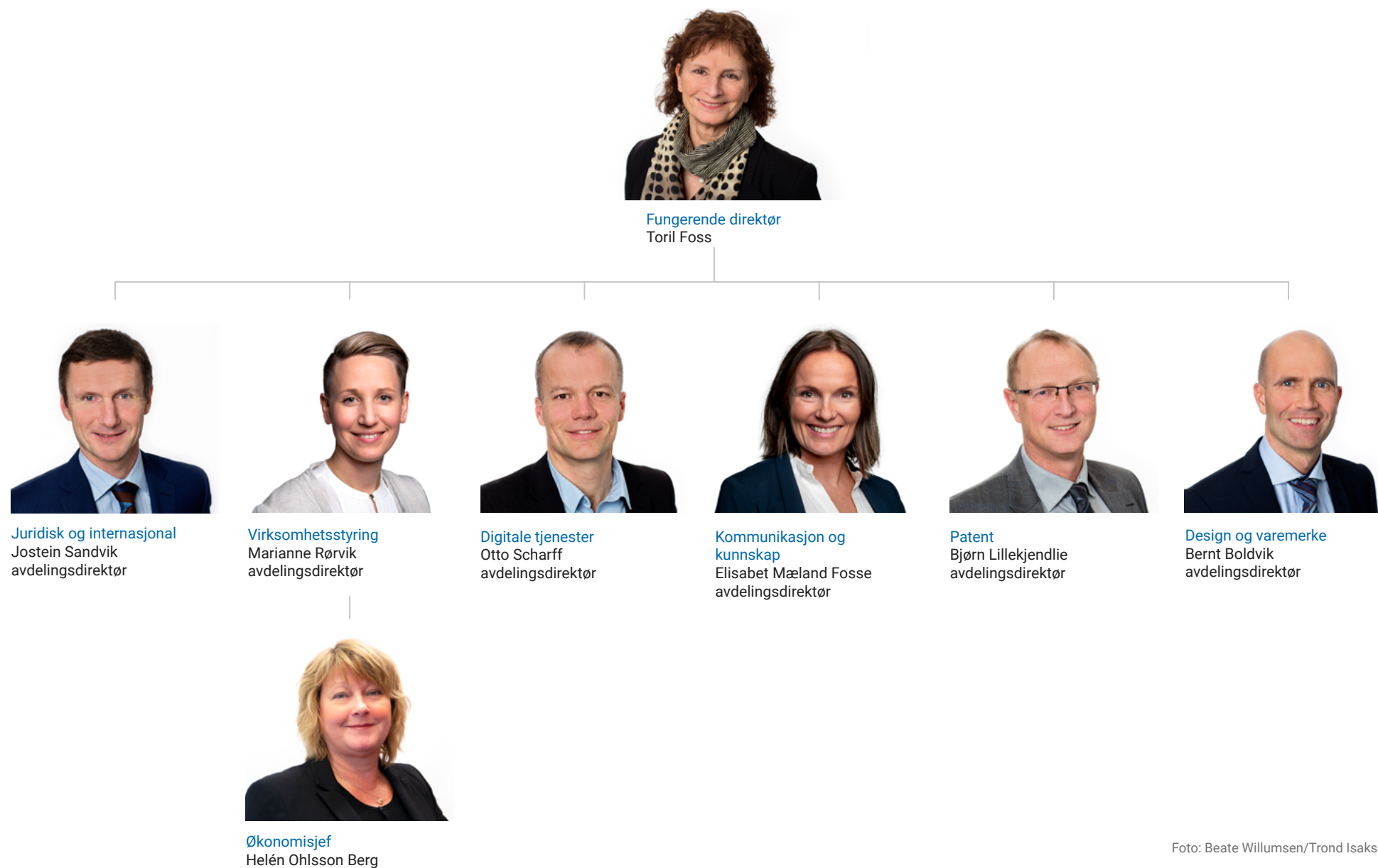

Foto: Beate Willumsen/Trond Isaksen

Nøkkeltall og utvalgte volumtall

Tabell 2: Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet

Beløp i 1000 kr

Nøkkeltall fra årsregnskapet 2017-2020	2017	2018	2019	2020
Antall årsverk	239	242	233	233
Samlet tildeling, kap. 935 post 01	242 637	258 690	271 135	283 697
Utnyttelsesgrad, kap. 935 post 01	100 %	99,3 %	99,9 %	102 %
Driftsutgifter	243 874	256 940	268 988	280 301
Lønnsandel (inkl. pensjonsutgifter) av driftsutgifter	75,6 %	75,9 %	73,7 %	78,6 %
Lønnsutgifter (inkl. pensjonsutgifter) per årsverk (utførte årsverk fra 2019)	771 246	802 399	901 725	946 085

Antall årsverk i 2020 er beregnet iht. PM-2019-13
Definisjon av utførte årsverk fra KMD.

Tabell 3: Søknader om industrielle rettigheter og europeiske patenter mottatt for validering i Norge

Saksinngang	2016	2017	2018	2019	2020
Varemerkesøknader (nasjonale søknader og internasjonale utpekninger via Madridprotokollen)	15 702	17 307	17 279	17 287	16 659
Designsøknader (nasjonale søknader og internasjonale utpekninger via Haag-systemet)	1 229	1 253	1 154	1 212	1 279
Patentsøknader (nasjonale søknader og videreførte internasjonale søknader via PCT)	2 062	2 062	1 660	1 531	1 444
Europeiske patenter mottatt for validering i Norge	4 495	5 796	6 826	8 163	7 559
Avgjorte saker	2016	2017	2018	2019	2020
Varemerkesøknader (nasjonale søknader og internasjonale utpekninger via Madridprotokollen)	15 833	14 691	15 525	17 786	17 739
Designsøknader (nasjonale søknader og internasjonale utpekninger via Haag-systemet)	1 344	1 078	1 370	1 131	1 277
Patentsøknader (nasjonale søknader og videreførte internasjonale søknader via PCT)	4 585	4 073	3 343	2 484	2 048
Europeiske patenter validert i Norge	4 519	5 173	6 980	8 189	7 765

Tabell 4: Forholdet mellom nye og avgjorte saker i 2020

Pr. 31.12.2020	Mottatt	Avgjort
Varemerkesøknader (nasjonale søknader og internasjonale utpekninger via Madridprotokollen)	16 659	17 739
Designsøknader (nasjonale søknader og internasjonale utpekninger via Haag-systemet)	1 279	1 277
Patentsøknader (nasjonale søknader og videreførte internasjonale søknader via PCT)	1 444	2 048
Europeiske patenter for validering	7 559	7 765

Immaterielle rettigheter

Industrielle rettigheter

Patent

Et patent beskytter en konkret løsning på et teknisk problem. Du kan få patent på en oppfinnelse.

Varemerke

Et varemerke er et kjennetegn du kan bruke for å skille dine varer og tjenester fra andres.

Design

Designregistrering gir enerett til utseendet og formen på et produkt – det dekorative eller estetiske aspektet.

Andre immaterielle rettigheter

Opphavsrett, copyright

Retten til litterære og kunstneriske åndsverk, for eksempel et musikkstykke, en bok, et maleri, brukskunst eller en film.

Forretnings-hemmeligheter

Fortrolige opplysninger om virksomhetens drifts- og forretningsforhold, knowhow og teknologiske opplysninger.

Geografiske betegnelser

Gir mulighet til å beskytte produktbetegnelser på mat og drikke ut fra opprinnelse, geografi og tradisjonell særpreg. Administreres av Matmerk.

Internasjonale samarbeidspartnere

[World Intellectual Property Organization \(WIPO\)](#)

Verdens organisasjon for immaterialrett er en av spesialorganisasjonene til FN og har som oppgave å fremme utvikling av immaterielle rettigheter globalt. WIPO har 193 medlemsland og har hovedsete i Genève. Her er de viktigste søknadsordningene for industrielle rettigheter som WIPO administrerer:

Madridprotokollen

er en internasjonal avtale som gjør det enklere og billigere å søke varemerkeregistrering i flere land samtidig.

Haag-overenskomsten

er en internasjonal ordning som gjør at du med én søknad kan få vern for designet ditt i de landene som er medlem.

Patent Cooperation Treaty (PCT)

er en internasjonal søknadsordning for patent. Ordningen forenkler innlevering og granskning hvis du skal søke patent i flere land.

[European Union Intellectual Property Office \(EUIPO\)](#)

er varemerke- og designmyndighet for EU. EU-varemerke og EU-design gjelder i alle land som er medlem av EU, og derfor ikke i Norge. Norske personer og bedrifter kan likevel søke om EU-varemerke/-design, både direkte og gjennom Madridprotokollen.

[Det europeiske patentverket, European Patent Office \(EPO\)](#)

mottar, behandler og avgjør europeiske patentsøknader på grunnlag av reglene i den europeiske patentkonvensjonen som Norge er tilsluttet. Det er 38 medlemsland i Den europeiske patentorganisasjonen.

[Nordisk Patentinstitutt \(NPI\)](#)

behandler internasjonale patentsøknader (PCT) for WIPO, og utfører oppdrag som bl.a. nyhetsundersøkelser for utenlandske kunder. Norge er partner i NPI sammen med Danmark og Island.

Kundeeksempel

Bag'in

Historien om Bag'in startet i 2016, da gründer Kåre Normann Sekkesæter kom på ideen om et produkt som kunne beskytte utemøblene gjennom en hel vinter uten at det blåste i stykker. Kåre kjøpte inn materialer og fikk svigermor til å sy den første prototypen av en oppbevaringsbag for utemøbler. Denne ble testet på egne og naboers utemøbler, og responsen var svært god. Det gjorde Kåre trygg på at han hadde funnet en løsning på noe som mange oppfattet som et problem. Gründeren fikk etter hvert med seg Krister A. Pedersen og Øivind Solgård-Jensen på laget, og hadde dermed teamet han trengte for å komme i gang.

Viktig å bygge et sterkt varemerke

Kåre fikk tidlig tips om å undersøke muligheter for design-, varemerke- og patentbeskyttelse. Ett av produktene er i dag patentert, men Bag'in har i hovedsak valgt å konsentrere seg om å beskytte produktene gjennom design- og varemerkebeskyttelse. De jobber systematisk for å bygge opp varemerket sitt. Folk skal vite at det er Bag'in som har originalen, og at andre som kommer på markedet med lignende produkter, bare har kopier.

Viktig med beskyttelse i det landet produktet produseres og selges

Bag'in har nå mer enn 20 ulike modeller på tegnebrettet, som alle løser ulike problemer. «Vi bygger grunnmuren nå, da er det mye lettere å komme med nye modeller senere», sier Sekkesæter.

Produksjonen foregår i Kina. De bruker en samarbeidspartner som har jobbet med Kina i 20 år, og dermed vet hva som er viktig for å få et kjempebra produkt. Sekkesæter er svært bevisst på viktigheten av å ha en god beskyttelse i det landet hvor produktene skal selges, men også der varene blir produsert. «Når du legger produksjonen til utlandet, er det ekstra viktig å beskytte produktet, slik at du får produsert, eksportert og solgt varene i de landene du ønsker», sier gründeren.

Planer om videre vekst

I 2018 ble Bag'in utsolgt for bager på to måneder, og hadde en omsetning på 3 millioner kroner. I 2020 solgte de for 17,6 millioner, og var utsolgt i deler av sesongen. I 2021 satser de på å omsette for 47,2 millioner i Norden og EU. Gründeren har store planer for internasjonal vekst, inkludert både USA og Canada. Bruk av Facebook, Google og influencere er viktige brikker for å lykkes med å bygge opp merkevaren internasjonalt.

«Når et produkt blir en suksess, kommer det kopier. Da er det viktig at vi har et varemerke folk husker.»

- Gründer Kåre Normann Sekkesæter

Tips fra gründeren:

Sekkesæter har flere råd til andre gründerer med gode ideer:

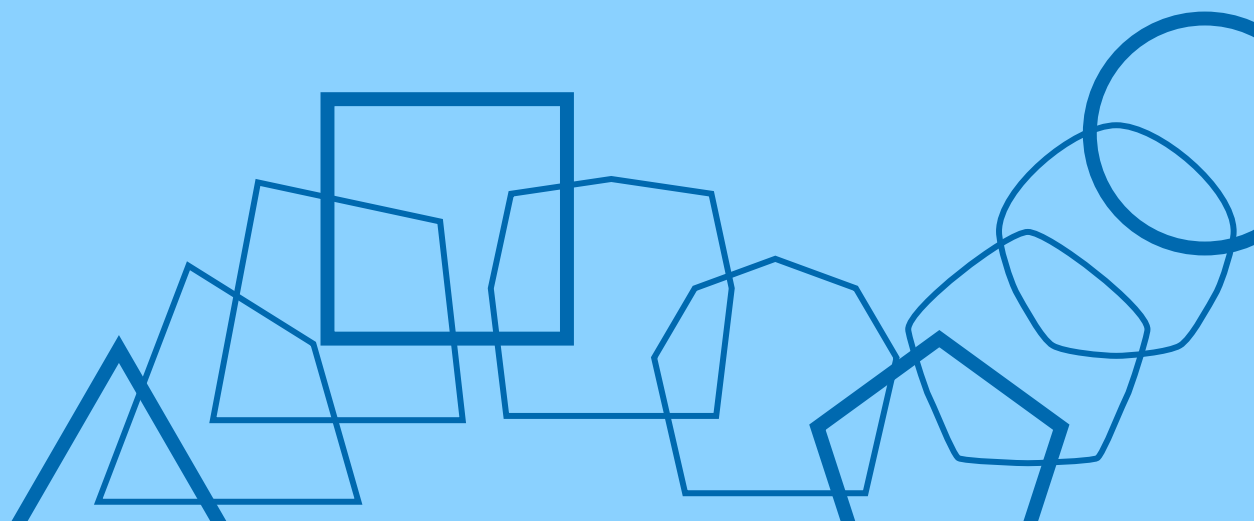
- Du kommer aldri til å lykkes hvis du ikke tør å få hjelp av andre til å utvikle ideen din.
- Del med folk du stoler på. Lag gjerne en fortrolighetsavtale, spesielt hvis du har en teknisk oppfinnelse som kanskje kan patenteres.
- Få innspill fra venner, bekjente og andre gode hjelpere, som Patentstyret.
- Tør å fortelle og tør å bli utfordret. Om noen kritiserer det du gjør, vær nysgjerrig og spør hva som ikke fungerer
- Sørg for å få med deg flere på laget som du kan bygge selskapet sammen med. Utfyllende kompetanse er veldig viktig.

Foto: Bag'in

Interiørdesigneren og TV-profilen Halvor Bakke profilerer Bag'in.

3 Aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Søknadsinngang

I 2020 mottok Patentstyret i overkant av 19 000 søknader. 74 % av søknadene kom fra utenlandske søkere som ønsket rettigheter i Norge. Inngangen av varemerkesøknader og patentsøknader har gått litt ned sammenlignet med 2019, mens det var en liten oppgang i antall designsøknader.

Vi tildelte 16 608 varemerke-, design- og patentrettigheter i 2020. I tillegg ble 7 765 europeiske patenter gjort gjeldende (validert) i Norge gjennom EPO, mot 8 189 i 2019. Antallet validerte patenter gikk dermed ned for første gang siden EPC-tilslutningen i 2008. Dette er i tråd med forventningene om en utflating over tid.

Føring i tildelingsbrevet

Patentstyret bruker hoveddelen av ressursene på behandling av søknader og andre lovpålagte myndighetsoppgaver. I tildelingsbrevet for 2020 la NFD vekt på at søknadsbehandlingen fortsatt skulle ha nødvendig oppmerksomhet, og varemerkeområdet ble særlig nevnt. Antall saker under behandling på varemerkeområdet ble redusert med ca. 700.

Vi har fulgt opp føringene i tildelingsbrevet om å prioritere økt digitalisering og ytterligere effektivisering av søknadsbehandlingen. Herunder har vi blant annet fortsatt arbeidet med å utvikle og implementere nye digitale løsninger for mer effektiv og kundevennlig kommunikasjon. Les mer om hva vi har gjort under

Utvikling av Patentstyret gjennom digitalisering.

En annen føring i tildelingsbrevet var å videreutvikle samarbeidet med andre aktører; myndigheter nasjonalt og internasjonalt, brukergruppene som angis i Patentstyrets prioriteringsanalyse, og andre virkemiddelaktører. Vi har i 2020 gjennomført en rekke målrettede tiltak for å bidra til å øke næringslivets kompetanse på immaterielle verdier. Dette er omtalt under [Kompetanseoverføring](#) og [Samarbeid med virkemiddelaktørene](#).

Ressursbruk

Vi mener ressursbruken har vært effektiv i 2020, både med tanke på hvordan vi har prioritert og hvordan ressursene er anvendt. Vi mener at både måloppnåelse og ressursbruk var tilfredsstillende, og at saksbehandlingen vår har riktig kvalitet.

I 2020 brukte vi 94 % av tiden på saksbehandling og andre myndighetsoppgaver, inkludert administrasjon, egen kompetanseutvikling og kvalitetsarbeid. Om lag 3 % av tiden ble brukt på aktiviteter som skal øke bevisstheten og kunnskapen om IPR i næringslivet og samfunnet ellers, og ca. 3 % av tidsbruken var knyttet til kommunikasjon og ulike typer informasjonstjenester.

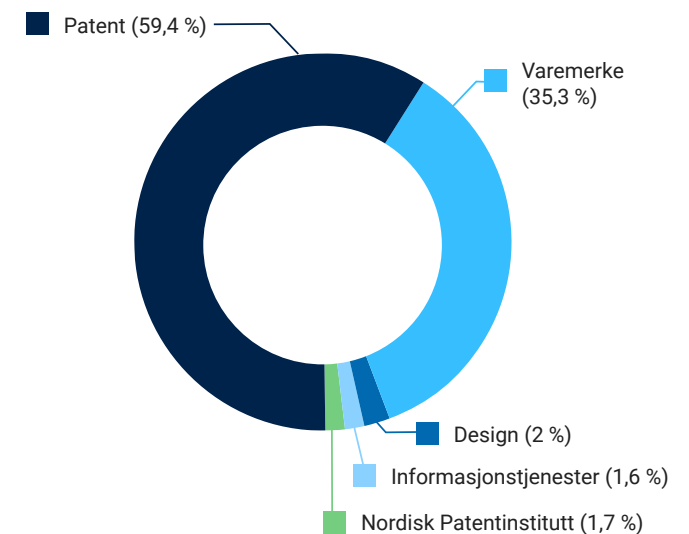
Patentstyrets inntekter

Patentstyrets inntekter var i 2020 på 267 013 108 kroner, det vil si noe lavere enn den endelige inntekts-

bevilgningen på 270 200 000 kroner. Basert på prognosen per 2. tertial ble den opprinnelige inntektsbevilgningen redusert med 4 300 000 kroner i nysalderingen, i hovedsak fordi det på grunn av covid-19-pandemien ikke lot seg gjøre å gjennomføre bistandsopplæring for utviklingsland.

Om lag 97 % av Patentstyrets inntekter kommer fra de lovpålagte myndighetsoppgavene gjennom arbeidet på patent-, varemerke- og designområdet, samt behandling av klager på foretaksnavn. Patentområdet står for den største andelen av inntektene. Det er også viktig å merke

Figur 3: Patentstyrets inntekter 2020

seg at en stor andel, rundt ¾ av Patentstyrets inntekter, kommer fra utenlandske virksomheter som ønsker rettigheter i Norge.

Inntekter fra informasjonstjenester (kurs og forundersøkelser) står for en mindre del av Patentstyrets inntekter. Inntektene fra Patentstyrets arbeid for Nordisk Patentinstitutt (NPI) utgjør også en liten andel av de totale inntektene. Vi rapporterer særskilt på NPI [senere i del 3](#).

Patentstyrets driftsutgifter

I 2020 hadde Patentstyret 283 697 000 kroner til rådighet, slik det går frem av tabell 5.

Patentstyret hadde i 2020 en merutgift på 1 200 000 kroner sammenlignet med samlet bevilgning på kap. 935 post 01 og en merinntekt på 287 000 kroner på kap. 3935 post 04. Sammenlagt gir dette en merutgift på 913 000 kroner på kap. 935 post 01, som føres som en investering over 5 år (jf. fullmakt gitt i tildelingsbrev for 2020). Resultatet for 2020 ble da kr 0. Se [note B](#) til årsregnskapet i del 6 for nøyaktige beløp.

Patentstyrets lønn og sosiale utgifter utgjorde 77,4 % av driftsutgiftene i 2020.

Tabell 5: Patentstyrets driftsutgifter

Tall i 1 000 kroner

Hovedtildeling 2020	283 300
Endringsproposisjon, RNB	0
Nysalderingen, desember 2020 *	-800
Overført fra 2019	292
Lønnskompensasjon	905
Sum til disposisjon kap. 935 post 01	283 697
Utbetalinger til lønn fratrukket refusjoner	220 437
Andre utbetalinger til drift	59 864
Utbetalinger til investering (inventar, maskiner ol.)	4 596
Sum utbetalinger fra kap. 93501	284 897
Sum merforbruk	-1 200

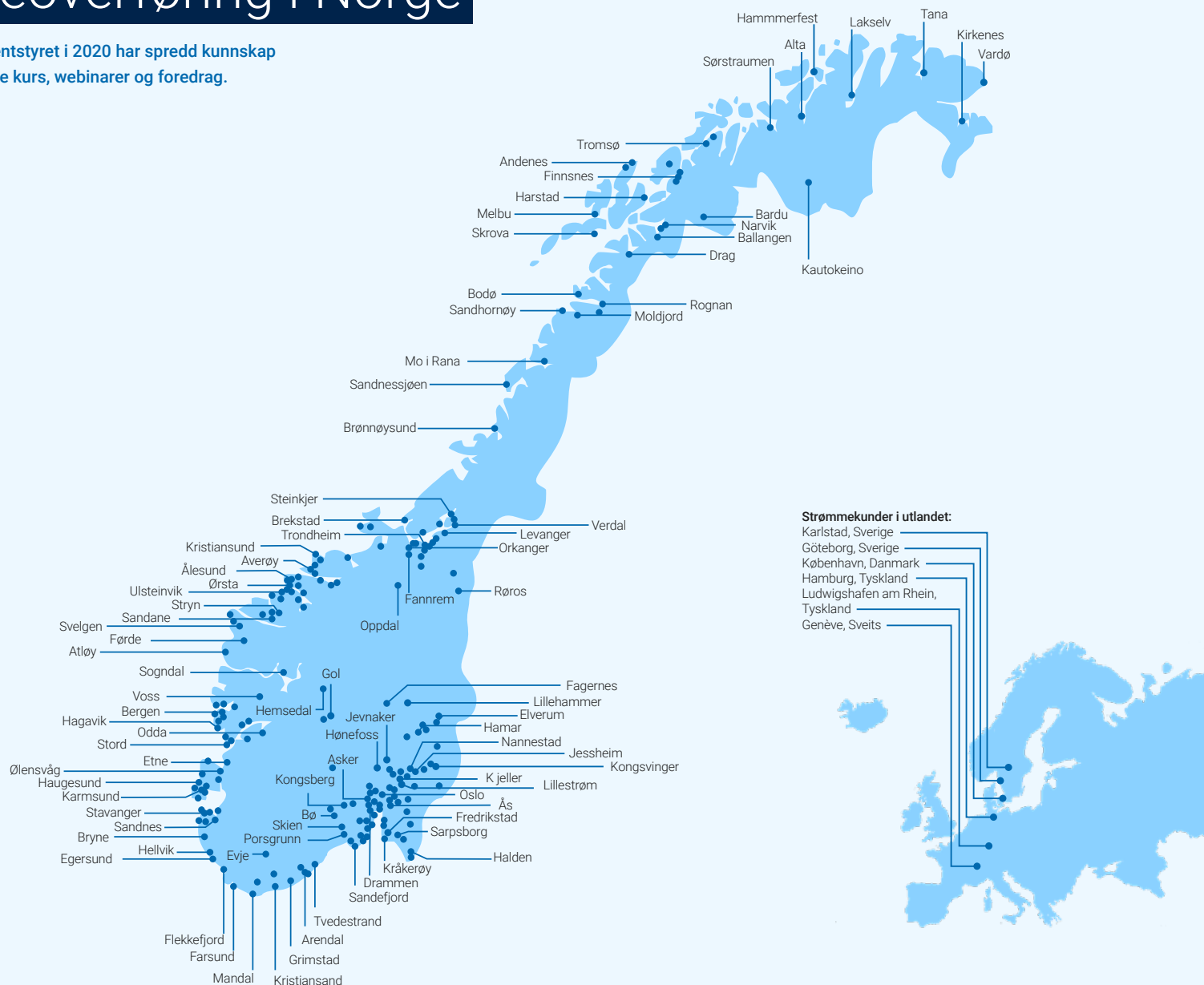
* Endring som følge av redusert bevilgning til bistandsarbeid i utviklingsland. Planlagt bistandsopplæring kunne ikke gjennomføres grunnet covid-19-pandemien.

Foto: fotograf Beate Willumsen

Kompetanseoverføring i Norge

En del av stedene i Norge der Patentstyret i 2020 har spredd kunnskap om IPR gjennom digitale og fysiske kurs, webinarer og foredrag.

Patentstyret ut i verden

Patentstyret representerer Norge i flere internasjonale fora der immaterialrett er tema. Vi holder også noen kurs internasjonalt. På grunn av covid-19 ble de fleste møtene gjennomført digitalt i 2020.

Resultater og måloppnåelse 2020

Hovedmål

Patentstyrets hovedmål for den strategiske perioden 2018–2022 er større bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsomhet fra immaterielle verdier. Vi har to delmål:

Delmål 1 Flere gode rettigheter

Det er et mål for Patentstyret at vi tildeler flere gode rettigheter. Med dette mener vi rettigheter med riktig kvalitet, som kan håndheves og som lar seg utnytte på en god måte. Dette oppnår vi i første rekke gjennom at søknadsbehandlingen og veiledningen vår oppfyller kravene til effektivitet, kvalitet og kundetilfredshet.

Effektivitet i saksbehandlingen

Vi gir i det følgende en oversikt over hvordan antall innleverte og avgjorte søknader – og derved antall søknader under behandling – har utviklet seg over tid. Vi viser også behandlingstider og antall ferdigbehandlede søknader per årsverk innenfor hvert av områdene varemerke, design og patent.

Figur 4: Oversikt over målstruktur MRS knyttet til delmål 1 Flere gode rettigheter

Styringsdimensjon	Styringsindikator	Støttende analyse
→ Effektivitet i saksbehandlingen	<ul style="list-style-type: none">Behandlingstider for patent, varemerke og designAntall ferdigbehandlede søknader pr årsverk brukt på saksbehandlingSammenligning av disse indikatorene med sammenlignbare patentverk	<ul style="list-style-type: none">Antall søknader patent inkludert førstesøknader, varemerke og design
→ Kvalitet i søknadsbehandlingen	<ul style="list-style-type: none">Kvalitetskontroller av andel beslutninger for å kontrollere om de er i tråd med regelverk og praksis.	<ul style="list-style-type: none">Patentstyrets beslutninger mot klagebehandlingen i KFIRHarmonisering av praksis varemerke og design med EUIPO og praksis patent med EPO
→ Kundevurdering av søknadsbehandlingen	<ul style="list-style-type: none">Kundetilfredshetsundersøkelse av Patentstyrets søknadsbehandling av patent-, varemerke- og designsøknader	<ul style="list-style-type: none">Utvikling i antall og andel av totalt antall patentsøknader fra norske søkere som leveres som førstesøknader til Patentstyret.Utvikling i norske søkeres bruk av NPI som granskningsmyndighet for PCT.

Foto: Patentstyret

Varemerke – utvikling på området

I 2020 fortsatte nedgangen i antall varemerkesøknader levert direkte til Patentstyret fra norske søkere med ytterligere 7 %, til 3 862 søknader. Etter sju år med voksende antall søknader fra norske søkere, har dette tallet falt med 19 % de siste to årene.

Totalt mottok Patentstyret 16 659 varemerkesøknader fra norske og utenlandske søkere i 2020, en nedgang på 4 % fra 2019. Samtidig rapporterer mange andre europeiske land om vekst i antall varemerkesøknader i 2020, enkelte land så mye som 10-20 %.

Siden nedgangen i antall varemerkesøknader mottatt det siste året er innenfor normale variasjoner, er det ingen klare indikasjoner på at korona-epidemien kan forklare utviklingen. Vi ser imidlertid at over 70 % av nedgangen i nasjonale søknader fra norske søkere er bortfall av søknader fra privatsøkere (ikke foretak). Patentstyret vil følge utviklingen videre, siden nedgangen i Norge ser ut til å skille seg fra utviklingen i mange andre land.

Patentstyret avgjorde 17 670 varemerkesøknader i 2020. Dette er på samme nivå som året før, og førte til at antallet varemerkesøknader under behandling ble redusert med ca. 700. Ca. 82 % av de avgjorte søknadene ble godkjent og registrert.

Behandlingstid varemerke

Vi måler gjennomsnittlig saksbehandlingstid fra søknaden blir levert og til søkeren får et svarbrev eller en registrering fra Patentstyret. I 2020 hadde Patentstyret som gjennomsnittlig mål å starte behandlingen av en varemerkesøknad, eller registrere den, innen 5-6

Tabell 6: Utvikling på varemerkeområdet

	2016	2017	2018	2019	2020
Varemerkesøknader totalt (varemerker og fellesmerker)	15 702	17 307	17 279	17 287	16 659
Direkte til Patentstyret fra norske søkere	4 265	4 439	4 765	4 168	3 862
Direkte til Patentstyret fra utenlandske søkere	3 302	3 061	2 799	2 844	3 031
Internasjonale utpekninger i Norge via Madridprotokollen fra norske søkere	2	6	12	12	11
Internasjonale utpekninger i Norge via Madridprotokollen fra utenlandske søkere	8 133	9 801	9 703	10 263	9 755
Avgjorte søknader (varemerker og fellesmerker)	15 776	14 635	15 443	17 724	17 670
Registrerte	13 294	12 228	12 450	14 391	14 464
Avslåtte	143	91	176	164	184
Endelig henlagte / henlagte / trukket	2 339	2 316	2 817	3 169	3 022
Antall fornyede varemerker	11 944	11 946	12 105	11 012	11 963
Antall registrerte varemerker, fellesmerker og ansvarsmerker i kraft	217 437	217 955	219 532	223 672	231 157

måneder. For søknader som ble levert gjennom [den digitale søknadsveiviseren](#) var det tilsvarende målet 3 uker. Søknadsveiviseren krever at kundene betaler på forhånd og velger forhåndsgodkjente varer og tjenester. Dermed kan vi behandle søknadene raskere.

Ved utløpet av 2020 var saksbehandlingstiden innenfor 3 uker for søknader som ble levert via søknadsveiviseren (ca. 2 900 søknader). Mange av disse sakene ble behandlet innen 1-2 uker.

Høsten 2020 satte Patentstyret rekord da en varemerkesøknad levert i søknadsveiviseren en mandag ettermiddag, ble registrert ved lunsjtid dagen etter!

En varemerkeregistrering i Norge kan oppnås på to måter:

- Gjennom søknad om registrering direkte til Patentstyret. Flertallet av norske søkere leverer varemerkesøknadene på denne måten.
- Gjennom [internasjonal søknad om registrering direkte til WIPO](#) (eller via Patentstyret til WIPO), der søkeren kan utpeke Norge. Over halvparten av varemerkesøknadene til Patentstyret er i dag slike utpekninger fra WIPO og kommer hovedsakelig fra utenlandske søkere.

De samlede varemerkerettighetene i Norge utgjør en kombinasjon av disse. En varemerkeregistrering gjelder for 10 år og kan fornyes for 10 år av gangen.

Behandlingstiden var ca. 4,5 måneder for de øvrige søknadene (5,5 måneder i 2019), og ca. 7,5 måneder for internasjonale utpekninger i Norge via Madridprotokollen (8 måneder i 2019).

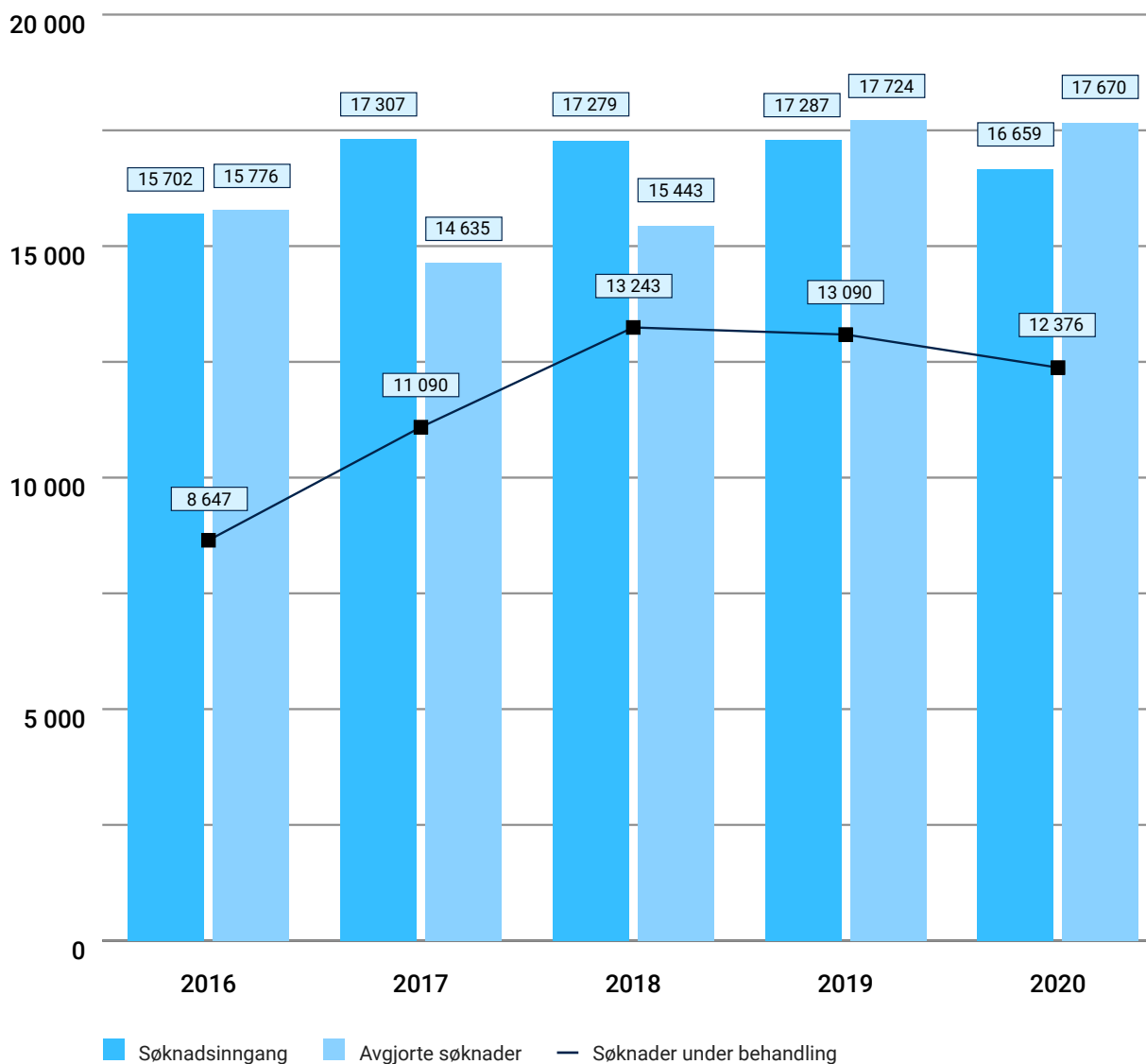
Andelen varemærker som ble registrert uten videre korrespondanse mellom søker og Patentstyret var den samme som året før, dvs. 60 % av søknadene. Vi følger med på denne prosentandelen, da den forteller oss i hvilken grad kundene leverer søknader uten formelle feil eller mangler. Utviklingen over tid påvirker tiden vi bruker per sak, og viser om vi lykkes med å informere og veilede kundene før de leverer inn søknader.

Tabell 7: Antall ferdigbehandlede varemærkesøknader per årsverk brukt på saksbehandling

	2017	2018	2019	2020
Varemerke	386	391	459	492

I 2020 avgjorde Patentstyret gjennomsnittlig 492 søknader per årsverk. Søknadene har da blitt registrert, nektet registrert, henlagt, endelig henlagt eller er trukket av søkeren. Tallene viser at saksbehandlingen blir stadig mer effektiv. Flere søknader ble levert via søknadsveiviseren i 2020 enn året før, noe som har gitt bedre kvalitet på søknadene. De siste årene har vi organisert og strukturert varemærkeprosessen på nye måter, og vi har jobbet kontinuerlig med å automatisere og forenkle delprosesser i søknadsbehandlingen.

Figur 5: Varemerke – søknader, avgjorte og under behandling

Design – utvikling på området

Patentstyret mottok 6 % flere designsøknader i 2020 enn året før. Antallet designsøknader fra norske søkere var på samme nivå som i 2019. Økningen skyldes dermed flere søknader fra utenlandske søkere (direkte til Patentstyret og via Haag-overenskomsten). Siden en designsøknad kan inneholde flere design, er det vel så relevant å se på antallet design som blir levert i Norge. De 1 279 designsøknadene Patentstyret mottok, inneholdt 4 171 design, som er litt lavere enn året før. Det lave antallet designsøknader, spesielt når det gjelder søknader fra norske søkere, viser store svingninger over tid. Det er derfor krevende å vise klare sammenhenger mellom årlig søknadsinngang og andre trender.

Til forskjell fra hvordan patent- og varemerkesøknader behandles, gransker ikke Patentstyret designsøknadene med mindre søkeren eksplisitt ber om det. De fleste designsøknadene blir dermed godkjent raskt etter levering. Søkerne har selv ansvar for å ikke krenke andres rettigheter. De kan imidlertid be om at Patentstyret foretar en slik vurdering.

I 2020 avgjorde vi omtrent like mange søknader som vi mottok.

Behandlingstid design

Det er et mål at den som søker Patentstyret om registrering av design, skal få avgjort søknaden i løpet av 2-3 måneder. De fleste søknadene ble behandlet innen 2 måneder etter at de kom inn til Patentstyret.

Tabell 8: Utvikling på designområdet

	2016	2017	2018	2019	2020
Designsøknader totalt	1 229	1 253	1 154	1 212	1 279
Direkte til Patentstyret fra norske søkere	240	242	242	244	236
Direkte til Patentstyret fra utenlandske søkere	157	165	181	147	163
Internasjonale utpekninger i Norge via Haag-systemet fra norske søkere	31	40	20	22	25
Internasjonale utpekninger i Norge via Haag-systemet fra utenlandske søkere	801	806	711	799	855
Avgjorte designsøknader	1 344	1 078	1 370	1 131	1 277
Registrerte designsøknader	1 278	1 041	1 328	1 101	1 237
Avslåtte	0	0	0	0	1
Endelig henlagt / henlagt / trukket	66	37	42	30	39
Antall design	3 923	4 488	3 775	4 232	4 171
Antall fornyede designregistreringer	964	967	1 034	1 045	1 353
Antall registrerte design i kraft	9 543	9 828	10 377	10 717	11 544

En designregistrering i Norge kan oppnås på to måter:

- Gjennom søknad om registrering av design direkte til Patentstyret. De fleste norske søkere leverer designsøknadene på denne måten.
- Gjennom internasjonal søknad om registrering direkte til WIPO, der søkeren utpeker Norge. Omkring to tredeler av designsøknadene til Patentstyret er slike utpekninger og kommer hovedsakelig fra utenlandske søkere.

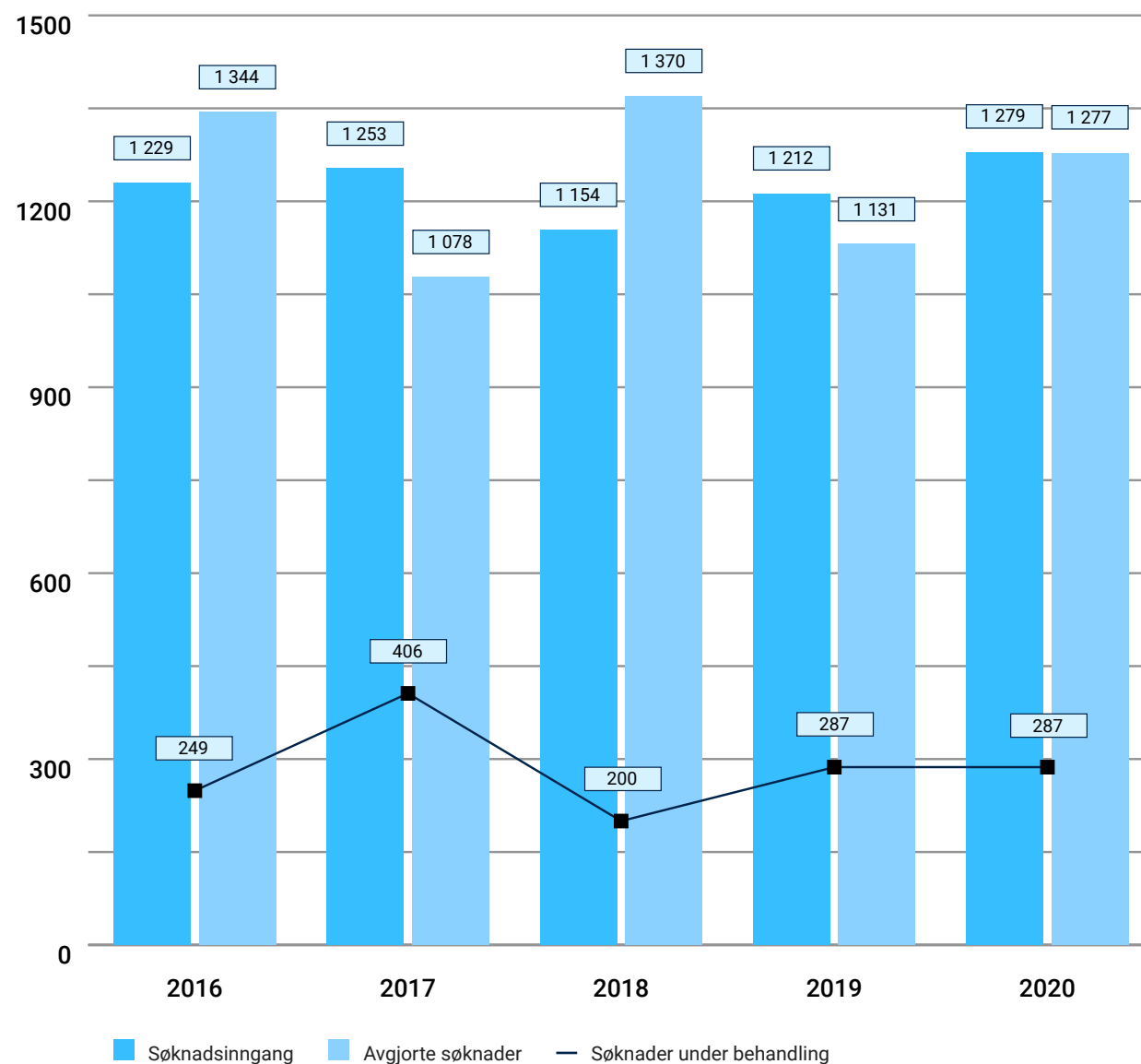
De samlede designrettighetene i Norge utgjør en kombinasjon av disse. En designregistrering gjelder for 5 år og kan deretter fornyes for inntil fire nye 5 årsperioder. En designsøknad og designregistrering kan inneholde flere design.

Tabell 9: Antall ferdigbehandlede designsøknader per årsverk brukt på saksbehandling

	2017	2018	2019	2020
Design	495	535	476	639

I 2020 avgjorde vi gjennomsnittlig 639 søknader per årsverk. Søknadene har da blitt registrert, nektet registrert, henlagt, endelig henlagt eller er trukket av søkeren. Tallene viser at saksbehandlingen blir stadig mer effektiv. De siste par årene har vi organisert og strukturert designprosessen på nye måter, og vi har jobbet kontinuerlig med å automatisere og forenkle delprosesser i

Figur 6: Design – søknader, avgjorte og under behandling

søknadsbehandlingen.

Patent – utvikling på området

Det totale antallet patentsøknader levert til Patentstyret i 2020 var 1 444, en nedgang på ca. 6 % fra 2019.

Nedgangen er mindre for søknader fra utenlandske søkere (2 % ned fra 2019). Andelen fra norske søkere er også noe lavere enn året før: 61 % (mot 62 % i 2019).

Det er som forventet et stort antall europeiske patenter som gjøres gjeldende (valideres) i Norge etter tilslutningen til Den europeiske patentkonvensjonen (EPC) i 2008. Det kan nå se ut til at veksten har stoppet opp. Det skyldes primært at antall patenter gitt av Det europeiske patentverket (EPO) som kan valideres i Norge, har stabilisert seg. Det er ikke lenger en årlig økende andel av de meddelte patentene som kan valideres i Norge. Vi forventer i årene fremover et relativt stabilt antall validerte europeiske patenter i Norge, omtrent på dagens nivå. Samlet sett er det årlige antallet patentsøknader og validerte patenter høyere enn før tilslutningen til EPC, så vi forventer at antall patenter i kraft i Norge fortsatt vil øke noen år fremover.

Om lag 44 % av patentsøknadene som ble avgjort i 2020, førte til patent. Dette er litt under gjennomsnittet for de seneste fem årene.

Søknadsbehandlingen kan bli avsluttet på ulike måter; ved at Patentstyret gir patent eller avslår søknaden, eller fordi den blir trukket. I tillegg blir søknader henlagt hvis søkeren ikke overholder frister for å gi nødvendige tilbakemeldinger eller ved for sen betaling av gebyrer og avgifter. De fleste henlagte søknadene gjelder oppfinnelser som ikke er nye eller ikke skiller seg

Tabell 10: Utvikling på patentområdet

	2016	2017	2018	2019	2020
Patentsøknader totalt	2 062	2 062	1 660	1 531	1 444
Nasjonale søknader fra norske søkere	1 195	1 107	1 016	883	834
Nasjonale søknader fra utenlandske søkere	121	136	101	89	99
Videreførte internasjonale søknader fra norske søkere (PCT)	38	53	53	71	46
Videreførte internasjonale søknader fra utenlandske søkere (PCT)	708	766	490	488	465
Andel patentsøknader fra norske søkere	60%	56%	64%	62%	61%
Avgjorte patentsøknader	4 585	4 073	3 343	2 484	2 048
Godkjente	2 526	2 148	1 548	1 211	907
Avslåtte	16	14	8	10	8
Endelig henlagt / henlagte / trukket	2 043	1 911	1 787	1 263	1 133
Antall europeiske patenter mottatt for validering i Norge	4 495	5 796	6 826	8 163	7 559
Antall patenter i kraft (norske patenter og europeiske patenter som er validert i Norge)	27 657	31 571	36 498	42 137	46 398

Patentbeskyttelse i Norge kan oppnås på to måter:

- Gjennom patentsøknad til Patentstyret, enten direkte (nasjonale søknader) eller via søknadsordningen PCT (internasjonale søknader). Flertallet av norske søkere leverer patentsøknadene sine direkte til Patentstyret, mens utenlandske søkere oftest bruker PCT.
- Gjennom patentsøknad til Det europeiske patentverket (EPO). Det europeiske patentet kan senere gjøres gjeldende i Norge (valideres). Det er hovedsakelig utenlandske søkere som benytter denne ordningen.

De samlede patentrettighetene i Norge utgjør en kombinasjon av disse. Et patent opprettholdes så lenge det betales årlig avgift, maksimalt 20 år fra søknaden ble levert. Gjennomsnittlig levetid for norske patenter er nå om lag 15 år.

vesentlig fra kjent teknikk og som derfor ikke ville ført til patent. Basert på Patentstyrets vurderinger, velger en del søkere å avslutte søknadsbehandlingen. Andelen patentsøknader som blir henlagt er relativt stabil.

Totalt ble 436 færre patentsøknader avgjort i 2020 enn året før. Det meste av nedgangen skyldes at Patentstyret for få år siden på forenklet vis kunne avgjøre mange søknader som allerede var gitt patent i EPO.

Behandlingstid for patentsøknader

Behandlingstiden for patentsøknader er av flere årsaker lengre enn for varemerke- og designsøknader. For søkere som leverer en førstesøknad (ikke innlevert i et annet land), er det viktig å få en rask vurdering av om oppfinnelsen er patenterbar, slik at de får en indikasjon på om de bør levere tilsvarende søknader i andre land innen gjeldende tidsfrister. Vi gir første vurdering innen 7 måneder i omtrent 95 % av alle førstesøknadene. Det er raskest i Norden.

De resterende søknadene er internasjonale patentsøknader (PCT) som videreføres i Norge, og søknader som tidligere har vært levert i andre land. Disse er allerede gransket, og søkeren har derfor ikke samme behov for en rask behandling i Patentstyret. Tiden frem til endelig avgjørelse reduseres år for år også for PCT-søknadene, og den vil fortsette å synke fremover.

Tabell 11: Antall ferdigbehandlede patentsøknader per årsverk brukt på saksbehandling

	2017	2018	2019	2020
Patent	80	71	53	51

Antall ferdigbehandlede patentsøknader per årsverk brukt på saksbehandling

Vi avgjorde gjennomsnittlig 51 patentsøknader per årsverk saksbehandling i 2020. Dette tallet omfatter meddelte patenter, avslag, henlagte, endelig henlagte og trukne søknader. Tallet er omtrent som i fjor, og det er omtrent på nivå med de andre nordiske landene. Høyt antall behandlede saker noen år tilbake skyldes spesielle forhold; vi hadde den gangen mange søknader som var

ferdig behandlet i EPO, som vi kunne fullføre usedvanlig effektivt.

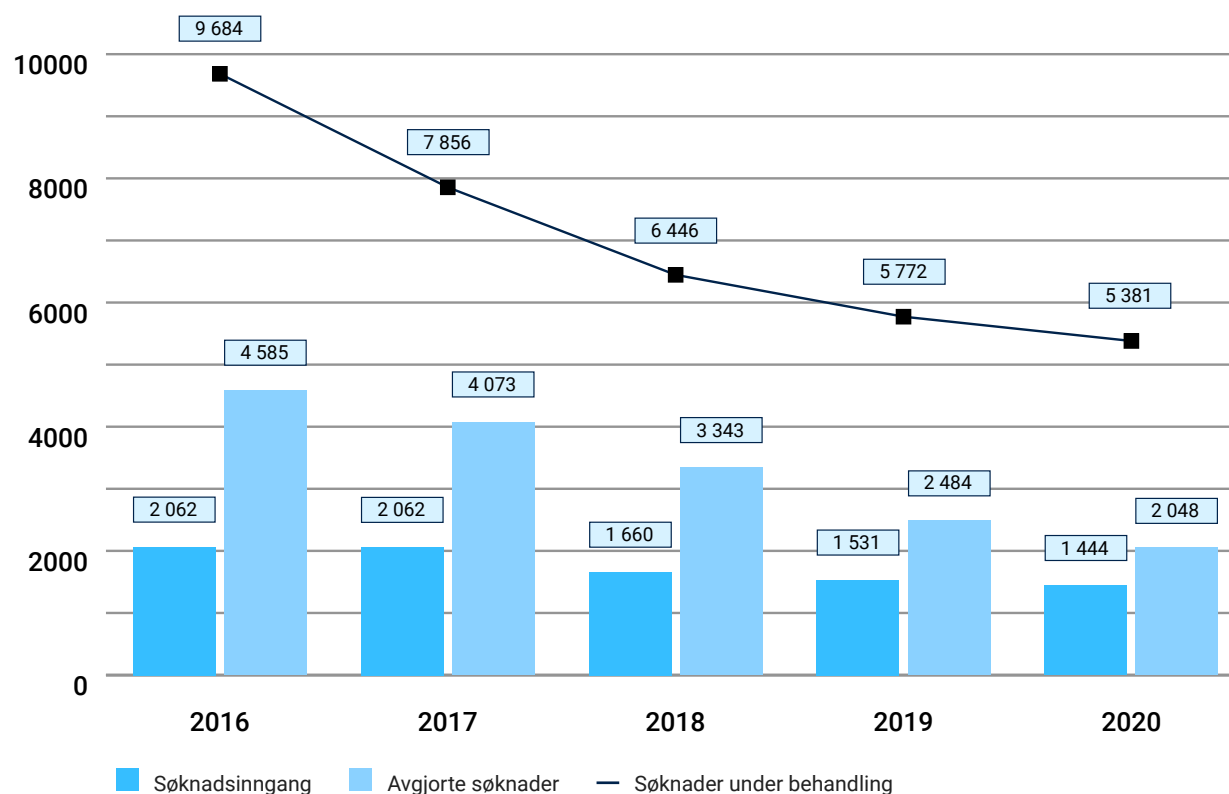
Antall førstesøknader patent

Førstesøknader er søknader der oppfinnelsen omtales for første gang. Oppfinnelsen er da ikke levert i et annet land og har ikke prioritet fra en tidligere søknad. Alle internasjonale patentsøknader som blir videreført i Norge, har prioritet fra en tidligere søknad. Det er relativt vanlig at søkere velger å levere den første søknaden i

hjemlandet. Av de 1 444 patentsøknadene Patentstyret mottok i 2020, var 791 (55 %) førstesøknader.

763 førstesøknader var fra norske søkere (91 % av nasjonale søknader med norsk søker), og 28 førstesøknader ble levert i Norge fra utenlandske søkere (svarer til 28 % av de nasjonale patentsøknadene fra utenlandske søkere).

Figur 7: Patent – søknader, avgjorde og under behandling

Kvalitet i søknadsbehandlingen

Patentstyret har et system for kvalitetsstyring som bidrar til å sikre riktig kvalitet i søknadsbehandlingen. Riktig kvalitet betyr at resultatet vi leverer til kundene våre er korrekt og levert til avtalt tid, slik at vi møter kundenes behov for forutsigbarhet. Patentstyret er sertifisert etter den internasjonalt anerkjente standarden ISO 9001:2015.

Kvalitetskontroll av beslutninger for å avdekke om de er i tråd med regelverk og praksis

Som en del av kvalitetsstyringen, gjennomførte vi i 2020 kvalitetsmålinger innen patent-, varemerke- og designområdet for å verifisere samsvar mellom krav og praksis. Målingene gir oss grunnlag for å bedømme om vi oppfyller eksterne og interne krav til korrekt avgjørelse, og til å identifisere mulige områder vi bør forbedre. I en kvalitetsmåling velger vi ut temaer som er kritiske for korrekt saksbehandling og kontrollerer et utvalg saker ved hjelp av stikkprøver for å se om vi oppfyller kvalitetskravene i disse sakene.

Patentstyrets overordnede kvalitetsmål er å oppfylle krav til riktig kvalitet i 96 % av sakene. På varemerkeområdet kontrollerte vi søknader som ble behandlet i løpet av april. Vi fant enkelte avvik i saksbehandlingen, men var fortsatt innenfor målsettingen om riktig kvalitet i 96 % av de kontrollerte sakene.

Vi gjennomgikk også en del søknader på designområdet, og der fant vi ingen avvik.

På patentområdet gjennomførte vi to kvalitetsmålinger i 2020. Én kontroll gjennomgikk innsigelsesbehandlinger, og der fant vi ingen avvik. Den andre kvalitetskontrollen

gjaldt søknader behandlet ved «komprimert søknadsbehandling»⁷. Ordningen med «komprimert søknadsbehandling» ble opprinnelig utviklet for å effektivisere søknadsbehandlingen. Vi avdekket avvik ved saksbehandlingen i flere av søknadene vi kontrollerte, og partiet som ble kontrollert kunne ikke godkjennes. Som en konsekvens, ble ordningen med «komprimert søknadsbehandling» etter dette sterkt begrenset.

I alle de gjennomførte kvalitetskontrollene fant vi flere områder for forbedring knyttet til søknadsprosessene. Vi følger opp disse for å sikre at vi kontinuerlig forbedrer prosessene våre.

Interne revisjoner

I løpet av 2020 gjennomførte vi seks interne revisjoner for å forbedre og effektivisere interne prosesser og kvaliteten på tjenestene vi leverer til kundene. Vi så blant annet på disse områdene: Ny arbeidsflyt for forundersøkelser inkludert IKT-sikkerhet og personvern, SPC-prosessen⁷ på patent, kundesenteret, ny søknadsbehandlingsflyt på varemerke, samt at vi gjennomførte en GAP-analyse for å vurdere om Patentstyret etterlever kravene i ISO 45001 om arbeidsmiljø. De seks revisjonene resulterte i totalt 11 avvik, 21 observasjoner og 35 forbedringsforslag. Vi følger opp og iverksetter tiltak som forbedrer disse prosessene fremover.

Vi har i 2020 jobbet videre med å identifisere og redusere risiko for feil. Vi har også forbedret datakvaliteten i registrene våre, blant annet kundedata og status på rettighetene.

Vurdering av avgjørelser fra Patentstyret opp mot resultatet av klagebehandlingen i KFIR

Klager på avgjørelsene til Patentstyret i patent-, varemerke- og design søknader blir behandlet av Klagenemnda for industrielle rettigheter (KFIR). Antallet nye klager er normalt ca. 100–150 per år og har holdt seg på dette nivået gjennom mange år.

I 2020 kom det inn 139 nye klagesaker. Tallet er lavt sammenlignet med de ca. 20 000 avgjørelsene Patentstyret tar hvert år. Det er ulike grunner til at søkere klager på avgjørelsene våre, og antall klager sier derfor ikke automatisk noe om kvaliteten på avgjørelsene i Patentstyret. Det er likevel nyttig å se på vurderingene og resultatet av klagebehandlingen i KFIR.

Varemerke: I de 97 klagesakene som ble avgjort i 2020, ble Patentstyrets avgjørelse fastholdt av KFIR i 52 av sakene, mens avgjørelsen ble helt eller delvis opphevet i 37 av sakene. De resterende sakene ble hevet, avvist eller er ikke behandlet av KFIR.

Design: Det har vært én klage på designområdet i 2020. KFIR fastholdt her Patentstyrets avgjørelse.

Patent: KFIR behandlet og avgjorde 17 klager i patentsaker i 2020. 5 av disse var teknisk-patentfaglige saker. I alle de 5 avgjørelsene kom KFIR til samme resultat som Patentstyret. Det er vurdert om oppfinnelsen skiller seg vesentlig fra kjent teknikk. 10 av avgjørelsene gjaldt spørsmål om fortsatt behandling til tross for fristoversittelse.

Patentstyret går gjennom resultatet av alle klagesaker fortløpende. Sakene der KFIR har kommet til et annet resultat enn Patentstyret, er ofte tvilssaker. Partene i klagesaker kan også komme med ny dokumentasjon til behandlingen i KFIR, og dette har i flere tilfeller ført til at innholdet i klagen er et annet enn da søknaden ble behandlet i Patentstyret. Patentstyret mener tallene viser at KFIR og Patentstyret har en harmonisert praksis.

Harmonisering av praksis med EUIPO og EPO

For norsk næringsliv er det viktig at likt regelverk for behandling av søknader om patent, varemerke og design praktiseres likt i ulike land, slik at behandlingen er forutsigbar for den som søker om registrering i flere land.

I tillegg til KFIRs og domstolenes avgjørelser, følger Patentstyret med på europeisk praksis i EPO, EUIPO, EU-retten og EU-domstolen.

Gjennom «Convergence Programme» samarbeider EUIPO og de nasjonale IPR-myndighetene for å gjøre saksbehandlingen mer enhetlig på varemerke- og designområdet. Patentstyret har i 2020 deltatt i arbeidet med tre ulike Convergence Programmes innen varemerkeområdet og ett på designområdet. Patentstyret vil delta i dette samarbeidet også i 2021. I tillegg har vi tilnærmet slutført (ferdigstilt januar 2021) et viktig samarbeidsprosjekt for å ta i bruk EUs fellesløsning for klassifisering av varer og tjenester – Harmonised Database, se faktaboks til høyre.

På patentområdet gjennomfører vi harmoniseringsstudier gjennom Nordisk Patentinstitutt (NPI). Patentstyret og EPO behandler de samme PCT-søknadene, og vi sammenligner resultatene av saksbehandlingen hos begge myndighetene i etterkant. Vi avsluttet den femte av disse studiene i 2020. Hovedfunnet er også denne gangen at Patentstyret og EPO i det alt vesentlige er harmonisert med hverandre. Vi kan fortsatt forbedre oss på enkelte områder, og dette legger vi vekt på i opplæringen av saksbehandlerne. Studiene har vist variasjoner i skjønnsvurderingen både innad hos saksbehandlerne i Patentstyret og innad i EPO. Dette er vanskelig å eliminere fordi skjønn avhenger av den enkelte saksbehandlers forståelse av blant annet en konkret patentsøknad. Det sjette harmoniseringsstudiet er påbegynt i 2020 og fullføres i 2021.

Harmonisert Database (HDB):

Patentstyret har sluttet seg til EUIPO-samarbeidet om et felles verktøy for klassifisering av varer og tjenester for varemerker. I løpet av 2019 og 2020 har vi med interne krefter oversatt mer enn 40 000 termer fra engelsk til norsk.

Norske søkere kan velge mellom over 60 000 varer og tjenester når de søker varemerke hos Patentstyret. Dermed kan de være trygge på at EUIPO og varemerkemyndigheter i alle andre EU-land er enige om klassifikasjonen og godtar de samme listene over varer og tjenester. Dette gjelder også for 13 andre varemerkemyndigheter utenfor EU. Listene kan lett oversettes mellom norsk og engelsk eller til de andre EU-språkene og sparer næringslivet for oversettelseskostnader.

Foto: fotograf Beate Willumsen

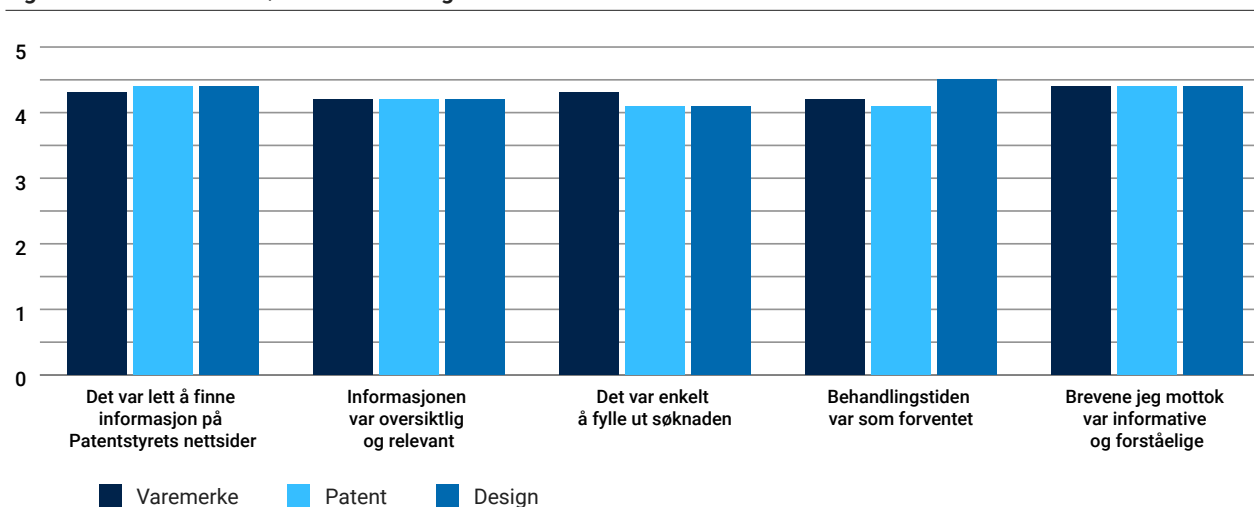
Kundetilfredshet med søknadsbehandlingen

Vi har gjennomført en tilfredshetsundersøkelse blant privatkunder og bedriftskunder som har levert søknad om patent, varemerke eller designregistrering i løpet av 2020. Undersøkelsen er gjennomført i mai 2020, september 2020 og januar 2021. Til sammen har 402 kunder svart, noe som gir en svarprosent på 21%. Resultatene vises her samlet.

Undersøkelsen måler tilfredshet med søknadsprosessen og med veiledningen kundene får gjennom kundesenteret vårt i forbindelse med søknaden.

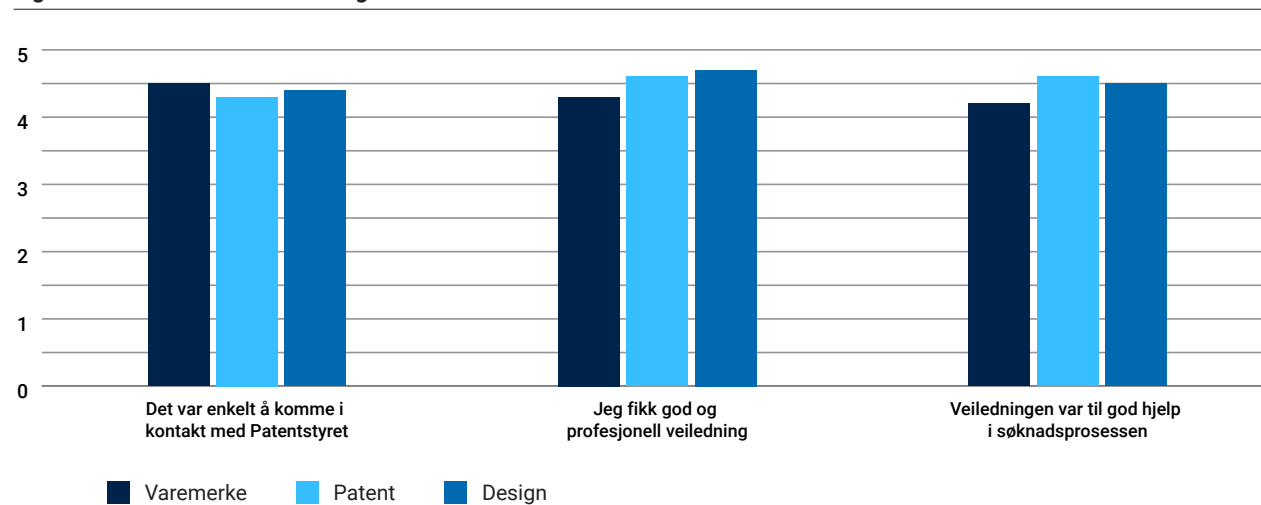
Resultatene viser at kundene stort sett er svært tilfredse med søknadsbehandlingen, og det er små forskjeller mellom de ulike søkergruppene.

Figur 8: Tilfredshet med søknadsbehandling

Grafene viser gjennomsnittscore på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er svært misfornøyd og 5 er svært fornøyd.

Figur 9: Tilfredshet med veiledning

Grafene viser gjennomsnittscore på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er svært misfornøyd og 5 er svært fornøyd.

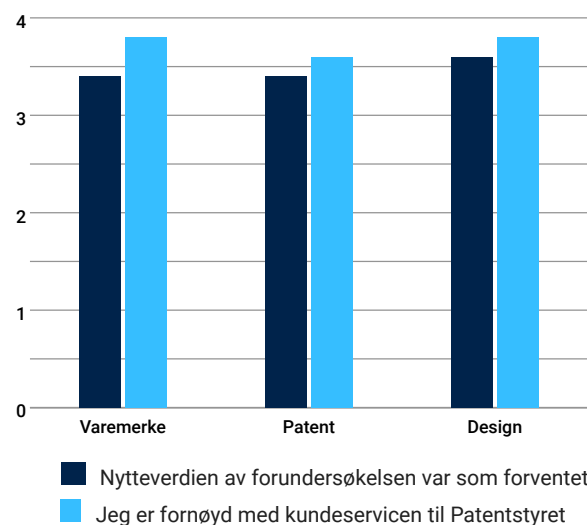
Tilfredshet med forundersøkelser

Vi gjennomfører også årlig en undersøkelse blant de som har kjøpt én eller flere forundersøkelser innen patent, varemerke og design. Av de 198 som fikk tilsendt undersøkelsen, har vi fått 50 svar (svarprosent på 25 %). Resultatene viser at kundene er svært fornøyd med forundersøkelsene våre, omtrent på nivå med i fjor.

Kvalitative dybdeintervjuer med kunder

For å komplettere kvantitative tilfredshetsundersøkelser, gjennomførte vi i 2020 også dybdeintervjuer med noen av kundene våre som har mest kunnskap om patentområdet. Gjennom møter med ni patentrådgivningskontorer fikk vi grundige tilbakemeldinger om hvordan de opplevde blant annet kvalitet og servicenivå. I det store og hele var de godt fornøyd med Patentstyret, men vi fikk også

Figur 10: Tilfredshet med forundersøkelser

tilbakemeldinger om konkrete forhold som bør forbedres. Vi har startet arbeidet med forbedringstiltak.

Antall og andel patentsøknader fra norske søkere som blir levert som førstesøknad til Patentstyret

Patentsøkere velger ofte å levere den første søknaden om patent (førstesøknaden) i hjemlandet og senere søke patent i andre land med prioritet fra denne første søknaden. Nærhet og god kommunikasjon med eget lands patentmyndighet er ofte grunnen for dette valget. Andelen av førstesøknader fra norske søkere som leveres til Patentstyret kan være indikasjon på hvor fornøyd søkerne er med Patentstyret, og dette er derfor valgt som en støttende analyse i MRS. Det er imidlertid ikke et krav at førstesøknaden leveres i eget land, og det kan av strategiske årsaker være fornuftig for enkelte søkere å levere førstesøknaden i andre land eller til EPO.

Hvis man skal søke patent i flere land, er det vanlig å bruke PCT-systemet og levere en internasjonal patentsøknad som blir gransket av en PCT-myndighet, for eksempel NPI.

Deretter kan søkere videreføre søknaden i de landene der man ønsker patentbeskyttelse. Det vanligste er å levere førstesøknaden i eget land, alternativt i et annet land eller til EPO, og deretter levere en PCT-søknad med prioritet fra førstesøknaden. Det er imidlertid også mulig å starte patentsøkeprosessen med å levere en PCT-søknad, slik at dette blir førstesøknaden.

Tabellen under viser at over halvparten av de internasjonale patentsøknadene (PCT) norske søkere leverer, har prioritet fra en norsk søknad, dvs. søknaden var levert første gang til Patentstyret. Resten av de internasjonale søknadene fra norske søkere hadde hovedsakelig prioritet fra USA, Storbritannia og EPO.

Tallene er basert på det året søknaden ble publisert. De siste årene har andelen søknader med norsk prioritet variert lite. Sammenlignet med Sverige og Danmark ser vi at norske søkere i større grad bruker førstesøknad i hjemlandet enn danske og spesielt svenske søkere gjør. Dette kan ha noe med graden av internasjonalisering å gjøre, men kan også gjenspeile preferanser hos rådgiverne.

Tabell 12: Andel internasjonale patentsøknader fra norske søkere som har prioritet fra norsk søknad

	2016	2017	2018	2019	2020
Antall internasjonale søknader (PCT) fra norske søkere	674	727	778	768	670
Andel av disse som har prioritet fra norsk søknad	52 %	53 %	51 %	52 %	55 %

Kilde: worldwide.espacenet.com

Delmål 2 Bedre bruk av immaterielle verdier

Det er et mål for Patentstyret at norske bedrifter har tilstrekkelig kunnskap og bevissthet om hvordan de kan sikre lønnsomhet gjennom riktig bruk av immaterielle rettigheter og verdier. Gjennom forvaltning og formidling av kunnskap om immaterielle rettigheter og verdier, er Patentstyret en del av det norske innovasjonssystemet.

Vi har styringsindikatorer som måler hvordan vi bidrar til styringsdimensjonene kompetanseoverføring til utvalgte målgrupper og IPR-modenhet blant norske brukere. Dette arbeidet må avpasses etter de økonomiske rammene Patentstyret har og Nærings- og fiskeridepartementets føring om å prioritere delmål 1. Som omtalt i innledningen til del 3, har vi i 2020 derfor anvendt en svært begrenset del av ressursene på dette delmålet.

Kompetanseoverføring

Omfang av kurstilbud

Patentstyrets kurstilbud retter seg både mot personer med lite kunnskap om fagfeltet og mot profesjonelle aktører. Kursene skal øke kunnskapen om immaterielle rettigheter og verdier i det norske næringslivet og bidra til kompetanseutvikling for de profesjonelle aktørene.

På grunn av covid-19 flyttet vi i midten av mars alle planlagte kurs over på digital plattform og endret til kortere webinarer. Alle påmeldte kunne se opptak i etterkant, slik at terskelen for å delta ble lavest mulig. Som en del av den nasjonale dugnaden, valgte vi å tilby alle arrangementer og webinarer gratis.

Figur 11: Delmål 2 – Bedre bruk av immaterielle verdier

Styringsdimensjon	Styringsindikator	Støttende analyse
→ <u>Kompetanseoverføring</u>	<ul style="list-style-type: none">• Omfang av kurstilbud rettet mot ulike målgrupper• Overordnet beskrivelse og begrunnelse for annen type kompetanseoverføring	<ul style="list-style-type: none">• Samarbeid med virkemiddelapparatet
→ <u>Opplevd kompetanseoverføring</u>		<ul style="list-style-type: none">• Undersøkelse av effekt av kompetanseoverføring og kundetilfredshet knyttet til Patentstyrets informasjonsaktiviteter
→ <u>IPR-modenhet i norsk næringsliv</u>	<ul style="list-style-type: none">• Antall forundersøkelser fra norske kunder• Samlet antall patent-, varemerke- og design søknader til utlandet fra norske søkere	<ul style="list-style-type: none">• Kundebruk av registre

Vi gjennomførte totalt 29 arrangementer, inkludert Innovasjonskraft 2020, et seminar i samarbeid med DOGA. Totalt deltok 2 475 personer på «live»-arrangementene våre, av disse 2368 via strømming. Antall deltakere gikk dermed opp med hele 88 prosent fra 2019. Digitale, gratis og kortere kurs har ført til at vi har nådd ut til deltakere fra flere steder i landet, slik kartet på [side 18](#) viser.

I 2020 produserte vi også 14 kursopptak som ble gjort tilgjengelige på [Patentstyrets nettsted](#) for alle, etter behov. Disse opptakene har hatt totalt 2 520 visninger.

Vi måler alltid effekten av arrangementene våre. Hele 90 prosent av deltakerne mente de var nyttige, og ga en snittvurdering på 3,45 (på en skala fra 1 til 4, der 4 er høyest). 94 prosent svarte at de kan gjøre bruk av kunnskapen i den daglige jobben sin, altså godt over målet på 85 prosent. Det er interessant å se at deltakerne vurderer både tilfredshet og nytteverdi like høyt i 2020 som i 2019.

Noen av temaene på arrangementene våre i 2020:

- Introduksjonskurs om vern av patent, varemerke og design
- IPR for reklamebransjen
- Opphavsrett i sosiale medier
- Opphavsrett for tv- og filmbransjen
- Designdrevet innovasjon
- Fra varemerke til merkevare
- Patentering av software og digital innovasjon
- Piratkopiering i forsyningskjeden
- Forretningshemmeligheter
- Smarte innovasjonsavtaler i samarbeid
- Smart bruk av forundersøkelser
- Hvordan ivareta verdiene i bedriften

Peder Børresen, Solvår Øverlien Magi, Salvador Baille og Bente Fjeldberg i samtale på kurset Smarte avtaler i samarbeid og joint ventures. Foto: Patentstyret

Foredrag og arrangementer

Patentstyret holdt 37 foredrag for over 1 077 deltakere i 2020. Rundt 59 prosent av foredragene holdt vi for og i samarbeid med virkemiddelapparatet, inkubatorer, næringshager, katapulter, næringslivsorganisasjoner og andre aktører. De resterende foredragene var for studenter ved norske universiteter og høyskoler (UoH). Vi har holdt foredrag for i underkant av 300 studenter innen ingeniørfag, innovasjon og entreprenørskap, bioteknologi og merkevarebygging. UoH-miljøene etterspurte forelesninger om søk etter patentinformasjon og arbeidstakeroppfinnelser, bruk av IPR og strategi samt forelesninger om patent, varemerke og design generelt. Evalueringene viser at tilhørerne var godt fornøyde med forelesningene.

Ett av tiltakene i oppfølgingen av strategien til Patentstyret, er å formalisere samarbeid om IPR-utdanning ved norske UoH-miljøer. I 2020 har vi videreført samarbeidet med Universitetet i Agder (UiA). Vi inngikk også en ny avtale med NTNUs Entreprenørskole. Gjennom denne avtalen tilbyr vi en mentortjeneste hvor teknologi- og kunnskapsbedrifter etablert av studentene kobles med kompetansepersoner i Patentstyret.

Patentstyret bidro også til å øke IPR-kompetansen hos deltakere vi traff på konferanser og seminarer, selv om antall fysiske møteplasser ble drastisk redusert på grunn av koronasituasjonen. Vi var til stede med stand på Industri Futurum og Teknas Havbrukskonferanse og deltok på 16 andre arrangementer for å informere om IPR og skape gode relasjoner til strategiske samarbeidspartnere.

Samarbeid med virkemiddelaktørene

Patentstyret har samarbeidsavtaler med Innovasjon Norge, Forskningsrådet, Siva og Design og arkitektur Norge (DOGA). I tillegg har vi utstrakt samarbeid med Brønnøysundregistrene, Altinn og Norid. Vi gjennomførte i 2020 flere samarbeidsaktiviteter mot felles målgrupper for å bidra til økt innovasjon gjennom kompetansebygging, informasjon og veiledning. Vi gjentok suksessen Innovasjonskraft med DOGA, en heldigital fagdag som fikk god skår i etterkant (over 85 % av deltakerne var godt fornøyde). Vi sørget for relevant IPR-informasjon til dem som fikk DIP-støtte («Designdrevet innovasjonsprogram») fra DOGA, og gjennom «Starte og drive bedrift»-sidene på Altinn. Nettstedet navnesok.no, som vi driver sammen med Brønnøysundregistrene og Norid, ble besøkt rundt 98 000 ganger i 2020.

Samarbeid med rådgivere innen IPR-feltet

Patentfullmektiger og advokater er storbrukere av tjenestene våre og bidrar til å styrke næringslivets IPR-kompetanse i Norge. For å levere gode tjenester til næringslivet, er det viktig at Patentstyret har et godt samarbeid med aktørene. I 2020 arrangerte Patentstyret for andre gang en fagdag sammen med Foreningen for norske IP-rådgivere (FONIP) og Norsk forening for Industriens Patentingeniører (NIP). Hensikten med dagen er blant annet å identifisere hvilke behov næringslivet har og hvilke felles utfordringer aktørene på IPR-feltet står overfor. For å få innspill til videreutvikling og brukertilpasning av tjenestene våre, gjennomførte vi jevnlig samarbeidsmøter med FONIP, IPR-rådgivere og advokater på områdene patent, varemerke og kommunikasjon.

Nettsider

Patentstyret.no er vår viktigste kommunikasjonskanal og skal sørge for kompetanseoverføring til både nye besøkende uten forkunnskaper og de som har mer erfaring med fagområdene våre. Vi ønsker å øke kunnskapen om immaterielle rettigheter generelt, vise hvordan søknadsprosessene er bygget opp, informere om kurs, arrangementer og nyttige IP-verktøy. Målet er å bidra til flere gode rettigheter for norsk næringsliv.

Vi fikk nesten 280 000 besøk på nettsidene i 2020, som er en økning på cirka 12 % fra året før. Noe av økningen kan skyldes at flere søkere har brukt søknadsveiviseren som er tilgjengelig via veiledningssiden på patentstyret.no, istedenfor skjemaene på Altinn. Vi ser også økt bruk av kurssidene og webinarene våre.

Sosiale medier

Patentstyret bruker sosiale medier (Facebook, Twitter, LinkedIn, Youtube og Instagram) for å nå ut til ulike målgrupper med tilpasset språk og budskap, eksempelvis gründere, fagfolk innen ulike innovasjonsmiljøer, IPR-rådgivere og mediebransjen. Totalt hadde vi ca. 14 500 følgere i disse kanalene ved utgangen av 2020.

Sosiale medier er en viktig vei inn til nettsidene våre, og i 2020 kom 17 843 besøk til patentstyret.no og søketjenesten fra sosiale medier. Vi har hatt god effekt av annonsering for kursene våre på Facebook og Instagram, og fikk i 2020 ca. 1000 nye kursdeltakere. Andelen kursdeltakere som hørte om kurset via sosiale medier økte fra 7 % i 2019 til 19 % i 2020.

Aktiviteter mot næringshager og inkubatorer (Siva-nettverket)

Vi har gjennomført en rekke aktiviteter for å bidra til økt kompetanse og bevissthet om IPR blant inkubatorer, næringshager og kunnskapspark i Siva-nettverket, det meste digitalt. Noen av aktivitetene:

- Workshops i samarbeid med Atheno på Stord og Proventia i Telemark.
- Foredrag med tema «IPR for Apps & Plattform» for inkubatorbedrifter i Aleap og StartupLab, og digitalt foredrag for næringshagen i Voss.
- Webinar for næringshagene sammen med SMB Norge med temaet «Hvordan kan du ivareta verdiene i bedriften?».
- Tre digitale Starte og drive bedrift-dager sammen med Brønnøysundregistrene og Norid, hvorav to gjennomført i samarbeid med inkubator og næringshage og/eller markedsført i hele Siva-nettverket. Evalueringer i etterkant viser at over 95 % hadde nytte av «Starte og drive bedrift-dagen» og ville anbefale arrangementet til andre.
- Det månedlige nyhetsbrevet «Peiling», som sendes til ca. 170 næringshage- og inkubatorledere. Det inneholder relevante nyheter, referansehistorier og verktøy. Nyhetsbrevet blir godt mottatt, og rundt 40% leser hver utsendelse.

Vi har opprettet kontakt med miljøene i [Norsk Katapult](#), og planlegger mer samarbeid i 2021.

Inkubatorer

En inkubator er et innovasjonsselskap, eller del av et innovasjonsselskap, som tilbyr gründerbedriftene og etablert næringsliv rådgiving innenfor forretningsutvikling og kommersialisering til en subsidiert kostnad. De tilbyr også kontorplass, et faglig miljø og et nettverk der de kobles sammen med andre bedrifter, akademia, FoU-miljøer og investorer. Mer info: <https://siva.no/virkemidler/inkubasjonsprogrammet/>

Næringshager

En næringshage er et innovasjonsselskap som tilbyr bedriftene tjenester som bedriftsrådgiving, hjelp til utvikling av forretningsideer, markedsplanlegging, nettverksbygging, internasjonalisering og andre utviklingsrelaterte oppgaver til en subsidiert kostnad. Næringshagen skal være en aktiv tilbyder og tilrettelegger av kompetanse, nettverk og infrastruktur, samt være en attraktiv møteplass og samhandlingsarena for bedriftene. Mer info: <https://siva.no/virkemidler/naeringshageprogrammet/>

Norsk katapult

Norsk katapult er en ordning med nasjonale sentre som tilbyr fasiliteter, utstyr og kompetanse. Katapult-sentre gjør det enklere for innovative bedrifter å utvikle prototyper, teste, visualisere og simulere. Dette gjør veien fra konseptstadiet til markedsintroduksjon enklere for norsk industri. Mer info: <https://siva.no/virkemidler/norsk-katapult/>

Tradisjonelle medier

Omtale i tradisjonelle nyhetsmedier er viktig i arbeidet med å synliggjøre Patentstyret og for å nå ut med IPR-budskap til et bredt publikum. 2020 var på mange måter todelt. På den ene siden var antallet saker med omtale av Patentstyret det laveste på ti år: 245. På den andre siden oppnådde enkelte av sakene vi initierte uvanlig stor gjennomslagskraft ved å komme høyt på nyhetsagendaen i de aller viktigste nyhetskanalene, og på de beste publiseringstidspunktene.

En viktig årsak til nedgangen i antall enkelttoppslag, er at vi har sett noe mindre spredning og gjenbruk av de sakene som er publisert sammenlignet med foregående år. Samtidig har det vært noe tyngre å få foreslåtte saker til å gå fra interesse i nyhetsredaksjonene til endelig publisering.

I likhet med tidligere år, er det forhold rundt varemerker som oftest fanger redaksjonenes interesse. Den mest eksponerte saken vi initierte i denne kategorien gjaldt varemerket og kunst-ikonet BANKSY. Vi kommenterte i riksdekkende nyhets- og aktualitetssendinger både på NRK radio P1, P2 og NRK 1 (TV). Saken fikk også eksponering i Aftenposten, der ulike aspekter ved varemerkerregistrering ble viet to helsider og deler av forsiden.

Varemerkeforfalskning og piratkopiering er tema som ofte gir stor medieoppmerksomhet. Da det første eksempelet på piratkopierte munnbind forelå, fikk vi nyheten inn i riksdekkende medier og deltok i studio på NRKs Nyhetsmorgen, som gikk både i radio og TV. Piratkopiering var også tema da vi oppnådde

fjorårets PR-messige høydepunkt: å få vår egen spørreundersøkelse om nordmenns holdning til piratkopier presentert og filmet som første nyhetsoppslag i TV2s hovedsending kl. 21.00. Dette var del av en serie på 20 innslag om piratkopier som vi samarbeidet tett med TV-kanalen om. Registreringen av varemerket Hard Joik Cafe ga også stor medieuttelling, med uttalelser fra oss, både i NRK radio, VG, og som henvisningssak til NRK.no i Dagsrevyens hovedsending.

At Patentstyret nådde bredt ut i sakene der vi ble omtalt, viser listen over de 10 mediekanalene som oftest omtalte oss. Her finner vi Teknisk Ukeblad, NRK (riksdekkende sendinger), Aftenposten, P4, E24, TV2 og Dagens Næringsliv.

Velgekte.no og Myndighetsnettverk mot inngrep i immaterialrettigheter

I 2015 etablerte norske myndigheter «Myndighetsnettverk mot inngrep i immaterialrettigheter» og opprettet nettsiden velgekte.no. Patentstyret har sekretariatsfunksjonen for nettverket og drifter nettstedet velgekte.no⁷. Nettverket består av ti ulike myndigheter.

Patentstyret samarbeider med de andre myndighetene i nettverket om å gjennomføre bevisgjøringstiltak omkring piratkopiering og varemerkeforfalskning, samt bistå hverandre og dele informasjon på området.

Patentstyret har i 2020 holdt velgekte.no oppdatert, og fulgt den internasjonale utviklingen på piratkopieringsområdet.

Oppslag i Aftenposten om piratkopierte munnbind 14. mai 2020

Problemet med piratkopier ble særlig aktualisert i 2020 fordi organiserte kriminelle raskt utnyttet pandemi-situasjonen. Store partier med varemerkeforfalskede smittevernprodukter ble oppdaget i Norge og andre europeiske land. Patentstyret var aktiv bidragsyter ved medieintervjuer i forbindelse med dette. Gjennom flere måneder i 2020 har TV2 hatt en serie med saker der de belyser piratkopi-industrien og hvilke konsekvenser den fører til. Patentstyret har deltatt i noen av sakene, og har bidratt til serien med objektiv fagkunnskap omkring tematikken for å øke bevisstheten blant norske bedrifter og nordmenn generelt.

Som et eget tiltak mot oppblomstringen av piratkopier relatert til covid-19, arrangerte Patentstyret på vegne av Myndighetsnettverket paneldebatten «Når piratkopiene truer bedriftens forsyningskjede» sammen med Tolletaten og aktører fra næringslivet. Debatten fant sted hos Dagens Næringslivs alternative arrangement til Arendalsuken. Over 1 100 personer fulgte sendingen.

Thomas Flo Haugaard, Virke, Hedvig Bengston, Patentstyret, Kjetil Eliassen, SKF Group, Petter Westnes, Lærdal Medical og Elisabeth C. Nettum, Tolldirektoratet. Foto: DN Studio

I november var det norske myndighetsnettverket medarrangør for et internasjonalt seminar i samarbeid med «EU-Observatoriet mot inngrep i immaterialrettigheter». Seminaret samlet 163 fagpersoner fra håndheving- og tilsynsmyndigheter i 23 europeiske land, for å diskutere farlige piratkopier. Patentstyret koordinerte møtet. Justis- og beredskapsdepartementet, Tolletaten og Økokrim bidro med faglige innlegg på vegne av det norske myndighetsnettverket.

Aktører i myndighetsnettverket gikk også sammen om en felles julekampanje på Facebook i desember. Hensikten var å rette søkelyset mot piratkopier og netthandel, og bevisstgjøre nordmenn om farene for å handle falske julegaver på nett.

Kundesenteret

Patentstyrets kundesenter svarte i 2020 på nærmere 10 000 telefoner, omtrent samme nivå som året før.

Våre digitale kundetjenester sikrer kundene vår tilgang til informasjon hele døgnet og er et effektivt verktøy til selvhjelp for kunden. De bidrar også til at kundesenteret kan bistå kundene på en profesjonell og effektiv måte. Av de tre største kundegruppene som ringte inn, stod etablerte bedrifter for 37 %, privatpersoner/gründere for 28 % og profesjonelle/fullmektiger for 22 %. Spørsmålene dreide seg om varemerke (60 %), patent (22 %) og design (5 %), noe som er svært likt tallene for 2019. Kundene fikk blant annet svar på spørsmål om søknadsprosesser, regelverk, internasjonale søknadsordninger og hvilke aktører som kan bistå dem i innovasjonsprosessen.

Vi er stolte over at vi i 2020 vant kåringen av den beste kundeservicen i Norge «best i test»⁷, offentlig klasse, for andre år på rad. Prisen deles ut av SeeYou og Confex. Vi har et faglig sterkt lag som jobber på kundesenteret, og medarbeiderne veileder hverandre for å oppnå stadig bedre kundeservice. Ivaretagelse av kundene våre står svært høyt på prioriteringslisten, og vi jobber strukturert og målrettet for å kontinuerlig forbedre all kommunikasjon.

Opplevd kompetanseoverføring

Vi evaluerer alle kurs, foredrag og arrangementer i etterkant for å se hvorvidt deltakerne er fornøyde. Målsettingen er en skår på 3,5, noe vi nådde for de fleste arrangementene, se figur 12.

Vi måler også hvordan kundene opplever kompetanseoverføringen ved kjøp av informasjonstjenester og i søknadsbehandlingen. Resultatene er vist under kundetilfredshet.

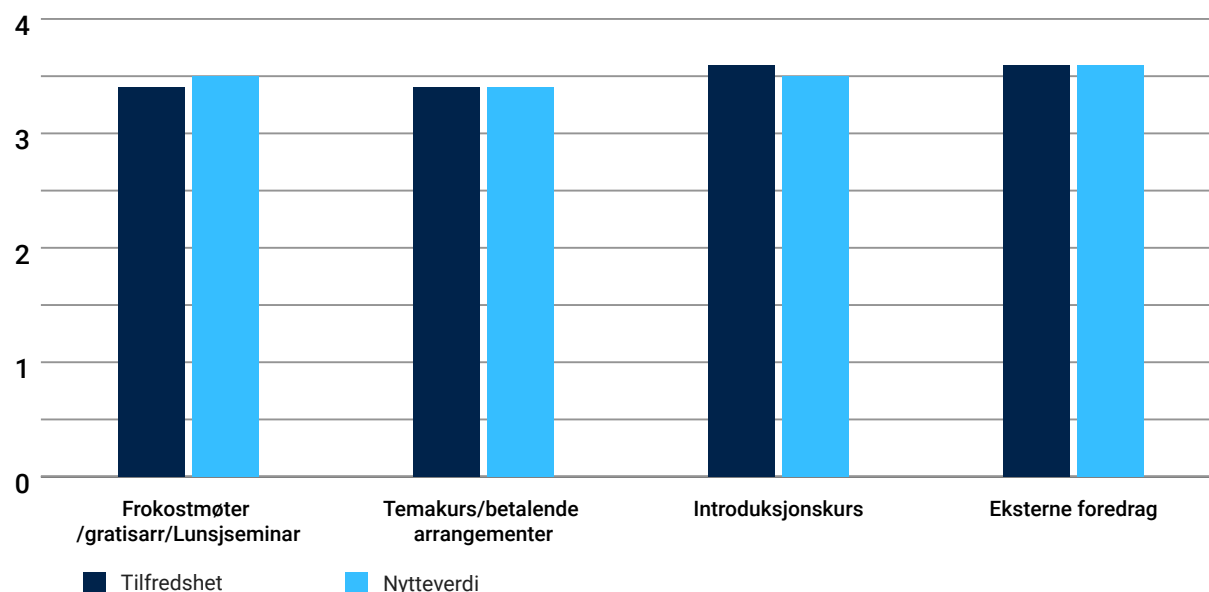
IPR-modenhet

IPR-modenhet forteller oss i hvilken grad bedriftene bruker immaterialrettssystemet, i hvilken grad de tar hensyn til immaterielle rettigheter i virksomheten sin, og om de er bevisste på om dette er relevant eller ikke for bedriften. For mange bedrifter kan bare rettigheten til foretaksnavn og varemerke være aktuelt, mens for andre kan eierskap til immaterielle rettigheter være selve forretningsideen. Mange benytter immaterielle rettigheter primært for å verne om sine immaterielle verdier, mens andre bedrifter bruker IPR mer aktivt i forretningsvirksomheten, gjerne langsiktig og strategisk.

Det er viktig at de bedriftene som immaterielle verdier og rettigheter er relevant for, er bevisste og sørger for å ha en IPR-strategi som gir dem kontroll og nødvendig sikring av verdiene sine, samt at de overvåker konkurrenter og mulighetsrom.

Siden vi ikke gjennomfører årlige modenhetsanalyser, har vi ikke grunnlag for å si noe bestemt om utviklingen i IPR-modenhet i 2020.

Figur 12: Opplevd kompetanseoverføring

Antall patenter i kraft i Norge har steget fra rundt 27 000 til rundt 46 000 de siste 5 årene som en konsekvens av EPC-tilslutningen. Med en tilsvarende vekst de neste 5 årene, forventer vi at det i 2025 er om lag 60 000 patenter i kraft her i landet. Antall varemerker i kraft har økt med ca. 18 000 de siste 5 årene, og antall design med over 2 000. På disse områdene forventer vi fortsatt en økning. Utviklingen betyr at flere virksomheter i norsk næringsliv må øke kunnskapen om IPR, fordi de i langt større grad enn tidligere må forholde seg til andre virksomheters rettigheter.

Vi har definert tre indikatorer knyttet til IPR-modenhet; bruk av forundersøkelser og søke- og varslingstjenesten, samt antall norske søknader til utlandet.

Antall forundersøkelser fra norske kunder

Vi utførte til sammen 920 forundersøkelser i 2020, noe som betyr en økning på 3 prosent fra året før.

På **varemerkeområdet** var det en liten nedgang på 1 prosent sammenlignet med 2019.

På **patentområdet** har vi inngått samarbeidsavtaler med flere teknologioverføringskontorer om utførelse av ulike forundersøkelser. Dette samarbeidet har bidratt til at antall slike forundersøkelser på patentområdet har økt med over 21 % sammenlignet med 2019.

På **designområdet** har vi utført omtrent like mange forundersøkelser som året før (11 i 2020 mot 9,5 i 2019).

De fleste utførte forundersøkelsene på designområdet i 2018 og 2019 var klarering av kommunevåpen, oppdrag vi ikke utførte i 2020. Dermed har tallet på «vanlige» forundersøkelser økt noe.

Målinger av tilfredsheten med forundersøkelser viser at kundene er svært fornøyde. Vi har i 2020 jobbet videre med tiltak for å tilpasse forundersøkelsene enda bedre til kundene, et arbeid vi fortsetter med også i 2021. Vi forlenget i 2020 betalingsfristen på fakturaer for forundersøkelser fra én til tre måneder for å hjelpe næringslivet under covid-19-pandemien.

Samlet antall patent-, varemerke- og designsøknader fra norske søkere til utlandet

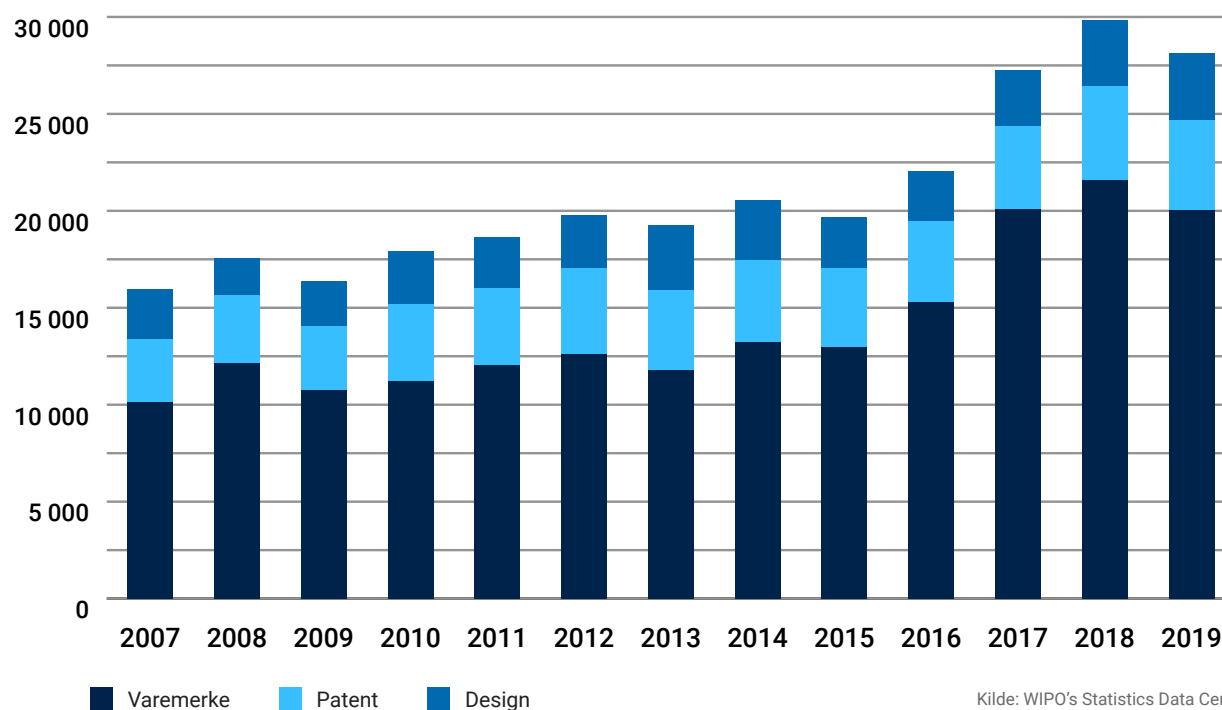
Det totale antallet søknader fra norske søkere til utlandet gir en indikasjon på IPR-modenhet. I tillegg til antall patent-, varemerke- og designsøknader fra norske søkere i Norge, er det derfor også relevant å se på antall søknader norske søkere leverer i andre land. I 2019 var antall søknader fra norske søkere til utlandet (28 139) 5,2 ganger høyere enn antallet levert av norske søker til Norge (5 400). Data for 2020 er ikke tilgjengelig ved utarbeidelsen av årsrapporten. Figuren 13 viser utviklingen over tid av samlet antall søknader om industrielle rettigheter til utlandet levert av norske søkere.

Merk at antall søknader om EU-varemerke og EU-design er multiplisert med antallet land omfattet av ordningen, mens europeiske patentsøknader kun er talt én gang. Hvis vi sammenholder denne tabellen med utviklingen på varemerkeområdet i Norge, ser vi at norsk næringsliv dermed leverte færre varemerkesøknader både i Norge og i utlandet i 2019.

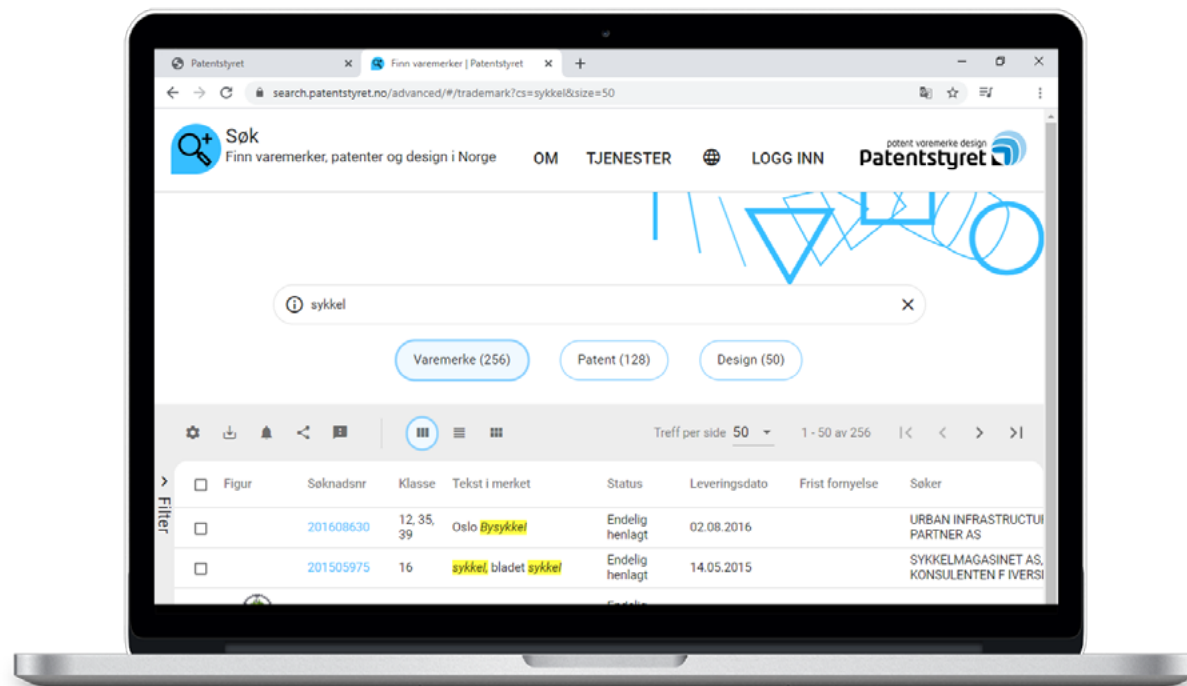
Kundebruk av registre og databaser

Alle allment tilgjengelige søknader og rettigheter er tilgjengelige gjennom Patentstyrets søketjeneste på nett. Vi ser at norske og utenlandske bedrifter har behov for denne typen informasjon for å orientere seg i rettigheter og søknader som kan ha innvirkning på arbeidet deres. I 2020 fikk vi flere brukere av varslingstjenesten, og andelen av kunder som benytter seg av produktene «søk», «produktvelger» og «betaling» er på samme nivå som i fjor.

Figur 13: Antall søknader om industrielle rettigheter fra norske søkere til land utenom Norge

Kilde: WIPO's Statistics Data Center

Patenter – en unik kilde til teknisk informasjon

Når vi kjøper et hus, sjekker vi vanligvis om det er heftelser på eiendommen for å slippe ubehagelige overraskelser i etterkant. Denne typen systematiske sjekker er ikke like vanlig når det gjelder immaterielle verdier. De som investerer store summer i forskning og utvikling, glemmer ofte å undersøke om teknologien de vil utvikle allerede finnes, og om andre eier rettighetene til den.

Patenter gir ikke bare et stort innblikk i eksisterende teknologier. De inneholder også viktig informasjon om hvem som eier en teknologi, og hvem som er de viktigste aktørene innen et bestemt teknisk fagfelt. Denne informasjonen gjør dermed at du kan unngå å «finne opp hjulet på nytt», og

kan i tillegg gi deg ideer til videreutvikling av eksisterende teknologi og til å finne nye samarbeidspartnere.

Patentdokumenter inneholder ofte informasjon du ikke finner andre steder. Disse dokumentene må beskrive oppfinnelsen på en slik måte at fagfolk på området kan reproducere den. Dermed gir de detaljert informasjon du ikke finner i klassiske, vitenskapelige publikasjoner.

Patentinformasjon er oppdatert. De fleste selskaper foretrekker av opplagte konkurransegrunner å ikke oppgi forskningsresultater. Hvis noen ønsker å oppnå eksklusive rettigheter på oppfinnelsen, må de imidlertid levere en patentsøknad som etter hvert blir publisert og gjort

tilgjengelig for allmennheten. Dette innebærer at patentet ofte er den første publikasjonen om en gitt oppfinnelse, og dermed er en oppdatert kilde til informasjon om denne teknologien.

Patentdokumenter er lett tilgjengelige, og i dag er mange patentdatabaser fritt tilgjengelig på nettet. I [Patentstyrets søketjeneste](#) finnes både våre egne patentdata og lenker til internasjonale baser.

Kundeeksempel

Amicoat

Teknologi med mange bruksområder

Bioteknologiselskapet Amicoat har utviklet teknologi som blant annet kan minske infeksjonsfaren i helsevesenet ved at produsenter av medisinsk teknisk utstyr kan lage produkter som holdes bakteriefrie under bruk. Dermed kan antibiotikabruken reduseres og bidra til mindre antibiotikaresistens. Teknologien er basert på naturens medfødte immunsystem, og antimikrobielle peptider er en nøkkelkomponent. Amicoat har utviklet syntetiske peptider analoge til de naturlige peptidene. Egenskapene til disse gir mange bruksmuligheter også utenfor helsesektoren, eksempelvis innen vanntilførsel, luftbehandling, forsvars- og næringsmiddelindustrien.

Beskyttelse av teknologien er avgjørende

Amicoat leverer løsninger til produsenter av ferdige produkter. De har flere partnere som ønsker å forbedre produktene sine ved hjelp av Amicoats teknologi. Amicoat har et aktivt forsknings- og utviklingsprogram, og legger ned et betydelig arbeid i å kombinere sin teknologi med andres produkter.

Forretningsmodellen er basert på teknologioverføring til partnere som vil bruke deres teknologi i sine produkter. Amicoat mottar betaling for oppnådde milepæler i forsknings- og utviklingsarbeidet, og får i tillegg lisensbetaling som en prosentvis andel av omsetningen til produktet. Med denne forretningsmodellen er det avgjørende å beskytte teknologien.

Amicoat har derfor utviklet en IP-strategi for å beskytte oppfinnelsene. Selskapet har både patenter og varemerker, men særlig patentene er avgjørende for å sikre vekst og inntjening. I tillegg til patentene på selve teknologien, ønsker de også å beskytte innovative metoder for å koble teknologien mot andres produkter.

I forhandlinger med potensielle partnere merker de godt hvor viktig det er å eie gode patentrettigheter. Disse gjør forhandlingsposisjonen sterkere, og er ofte basis for at et samarbeid kan etableres.

Amicoat bruker et fast patentkontor som har god kjennskap til virksomheten og teknologien, og som dermed kan utforme patentsøknaden optimalt, både faglig og forretningsmessig.

Offentlig støtte vesentlig for kommersialisering

Virksomheten har mottatt betydelig støtte fra Innovasjon Norge og Norges forskningsråd. Denne støtten har vært en forutsetning for å utvikle teknologien fra et akademisk konsept til kommersielle løsninger.

Råd til andre

Amicoats råd til andre bedrifter i oppstartfasen: «Hvis din bedrift utvikler noe unikt, må det forbli unikt! Beskytt dine oppfinnelser, og søk hjelp hos Patentstyret – det er gratis!»

Lindsey Martinsen, Laboratory Engineer

Foto: John Sigurd Mjøyen Svendsen

Foto: Astrid Bjørke Lund, OsloTech AS

«Forskning og immaterielle rettigheter er grunnmuren til Amicoat. Våre patenter er forutsetningen for vekst og inntjening.»

– Georg Andreas Gundersen CEO Amicoat AS

Rapportering på andre føringer og oppdrag i tildelingsbrevet for 2020

Utvikling av Patentstyret gjennom digitalisering

En av føringene i tildelingsbrevet var å videreføre arbeidet med å utvikle og gjennomføre nye digitale løsninger for mer effektiv og kundevennlig kommunikasjon. Vi opplever fortsatt økt bruk av våre digitale tjenester. Andelen digitale innleveringer har økt på alle områder. I overkant av 98 % av alle nye søknader på varemerke ble levert digitalt i fjor. Vi har også registrert en økning for kunder som bruker søknadsveiviserne, og andelen er størst på varemerke.

I 2020 hadde vi seks lanseringer med en rekke forbedringer i tjenester som «søk», «varsling», «betaling», «produktvelger» og «søknadsveivisere» for å bedre kundeopplevelsen i form av økt funksjonalitet og stabilitet. Ett av de store prosjektene var å implementere ny løsning for innlogging til tjenestene, med mål om å tilby en bedre opplevelse når kundene beveger seg på tvers av tjenestene.

Patentstyret har gjort et løft når det gjelder målinger og bruk av Google Analytics. Vi har gjennomført et webanalyseprosjekt for å omstrukturere datainnsamlingen og tilrettelegge for mer helhetlig måling av kundenes opplevelse og interaksjon med digitale tjenester. Vi legger opp til løpende analyser av trafikk, atferd og konverteringer for dypere innsikt og forståelse av kundenes behov.

Patentstyret knyttet seg i 2020 til EUIPOs harmoniserte database for klassifisering av varer og tjenester på varemerkeområdet. Arbeidet gjør det enklere for kundene å sende inn søknader i ulike land og gir også Patentstyret effektiviseringsgevinster som vi vil ta ut i 2021.

I tildelingsbrevet for 2019 ble vi bedt om å utarbeide en rapport som kartlegger gevinstpotensialet ved å digitalisere virksomheten ytterligere. I rapporten (Digital 24) presenterte vi totalt 39 anbefalinger og tiltak for å løfte frem ambisjonene våre om å utvikle oss og ta i bruk ny teknologi. Dette har vi fulgt opp i 2020 med konkrete satsinger og gjennomføring av ulike prosjektforslag. I et eget møte med Digitaliseringsrådet har vi også fått nyttige kommentarer til hvordan planen bør følges opp, samt innspill til mulige finansieringsordninger/-strategier. Dette har gitt verdifull innsikt og forståelse både for hvor vi bør legge ambisjonsnivået fremover, og hvordan vi gjennomfører tiltakene. Digital 24 er en ambisiøs plan, og vi har ikke mulighet til å levere på alle satsningsområder ut fra dagens ressurs- og budsjettssituasjon.

Patentstyret ser også en sterk vekst i overføringskapasitet av data og mer fleksibel bruk av datakraft, noe som gjør skybaserte løsninger aktuelt. Disse løsningene ivaretar sikkerheten på en bedre måte enn i dag ved at volumet øker og sårbarheten reduseres. Kostnadene for datalagring faller generelt i samfunnet. I sum gir dette oss muligheter til å utnytte og prosessere data i et annet omfang enn tidligere, også i den kommende

Altinn 3.0-løsningen. På sikt vil dette effektivisere saksbehandlingen, og gjøre det enklere for næringslivet å få tilgang til, ta i bruk, behandle og dele IPR-data. I 2020 har vi jobbet videre med å ta i bruk skybaserte løsninger samt legge en plan for overgang til Altinn 3.0. Patentstyret forbereder en søknad tidlig i 2021 til medfinansieringsordningen som administreres av Digitaliseringsdirektoratet. Temaet er økt bruk av rettighetsdata og klargjøring for Altinn 3.0 ved større grad av selvbetjening.

Patentstyret har over tid lagt til rette og arbeidet for at norske søkere skal oppgi entydig identitet. I fjor oppga i gjennomsnitt 95 % av norske foretak organisasjonsnummer ved levering av søknad om patent, varemerke eller design. I Digital24 er målet at alle søknader som leveres Patentstyret fra norske foretak med organisasjonsnummer skal identifiseres entydig.

Universell utforming

Direktivet om universell utforming (UU) er et ledd i EUs strategi for utvikling av det digitale indre marked og er en europeisk oppfølging av FN-konvensjonen om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne. Direktivet gjelder i Norge gjennom EØS-avtalen. Det pålegger alle offentlige etater å gjøre nettsteder og mobilapplikasjoner tilgjengelige ved å følge internasjonale standarder for universell utforming.

For Patentstyret betyr det at vi blant annet må UU-tilpasse nettsidene og de digitale tjenestene. Dette har medført en rekke endringer for tjenester vi tilbyr på nett og mobil. Vi har organisert dette som et prosjekt, og i løpet av 2020 løste vi over halvparten av våre 47 UU-krav. Av de resterende kravene gjenstår noe testing og implementering av designprofilen vår før vi har oppfylt alle kravene.

Foto: fotograf Beate Willumsen

Andre områder Patentstyret har ansvar for

Klage foretaksnavn

Den som mener at et foretak som er registrert i Foretaksregisteret i Brønnøysund krenker deres rettigheter etter foretaksnavneloven § 2-6, kan levere inn et krav om administrativ overprøving til Patentstyret. De fleste av kravene går ut på at noen mener at et registrert foretaksnavn er egnet til forveksling med en eldre rett han eller hun har til et varemerke eller foretaksnavn, og at det derfor er registrert i strid med foretaksnavneloven. Patentstyret fikk inn 32 krav om administrativ overprøving av registrerte foretaksnavn i 2020. I 2020 ble 12 krav tatt til følge, og 9 krav ble forkastet.

Ansvarsmerker

Et ansvarsmerke er et stempelmerke for gull-, sølv- og platinavarer. Patentstyret administrerer registeret over ansvarsmerker i Norge. En gull-, sølv- eller platinavare som blir stemplet med finhetsmerke, skal samtidig stemples med et ansvarsmerke. Et ansvarsmerke forteller hvem som har ført varen ut i markedet (hvem som er produsent eller importør). Det gjør det mulig å identifisere hvem som har laget varen, for eksempel hvilken gullsmid. Ansvarsmerker må fornyes hvert tiende år etter registrering. I 2020 ble det registrert 68 nye ansvarsmerker og 14 fornyelser. Dette er omtrent samme antall som tidligere år.

Representere Norge i internasjonale fora på området immaterialrett

Patentstyret representerer Norge i flere fora på området immaterialrett. I forkant avklares norske posisjoner med ansvarlig departement. Patentstyret rapporterer til departementene i saker av betydning. På grunn av covid-19-pandemien har hovedvekten av møtene i 2020 foregått på digitale plattformer.

Vi bidrar i regelverksarbeid innen industrielle rettigheter og bistår ulike departement i spørsmål om IPR.

World Intellectual Property Organization (WIPO)

Patentstyret representerte i 2020 Norge på WIPOs generalforsamlinger og i organisasjonens underliggende komiteer på området for industrielt rettsvern. Patentstyret deltar regelmessig i flere faste komiteer, slik som: systemer for klassifisering av oppfinnelser for gjenfinning i senere gransking av nye oppfinnelser, klassifisering av varer og tjenester for søknader om varemerkebeskyttelse, patentlovkomiteen, varemerke- og designkomiteen og komiteene for de internasjonale søknadsordningene for patent, varemerke og design.

Patentstyret inngikk i 2018 en avtale av tre års varighet med Utenriksdepartementet om bistandsopplæring på området industrielt rettsvern. På grunn av covid-19 ble det ikke gjennomført kurs for kollegaer fra patentverk i utviklingsland i 2020, og heller ikke et omfattende prosjektbasert program knyttet til patentkvalitet. Arbeidet

utføres normalt sammen med WIPO Academy og rapporteres til World Trade Organization (WTO).

European Patent Organisation (EPO)

Patentstyret representerer Norge i forvaltningsrådet for Den europeiske patentorganisasjonen (EPO) og i underliggende komiteer. I 2020 deltok Patentstyret på møter i forvaltningsrådet, møter i budsjett- og finanskomiteen, patentlovkomiteen og i teknisk/operasjonell komite. EPO vedtok en ny strategisk plan i 2019, og for å følge opp planen ble det i 2020 fattet en rekke beslutninger i komiteene.

Samarbeidet mellom EPO og medlemslandene i de faste komiteene er supplert av et utstrakt samarbeid i det såkalte europeiske patentnettverket (European Patent Network, EPN). Den nye strategien har til hensikt å forenkle og forbedre samarbeidet. Hvert medlemsland har en bilateral samarbeidsplan med EPO, som gjennom aktiviteter er ordnet i standardiserte prosjekter. Vårt samarbeid har dreid seg om IPR-opplæring av patentfullmektigbransjen og egne saksbehandlere, IKT-verktøy og arbeid for å styrke bruken av det europeiske patentsystemet.

European Union Intellectual Property Office (EUIPO)

Økt forutsigbarhet er viktig for næringslivet i Norge. For å oppnå dette, må likt regelverk praktiseres på samme måte i de ulike landene. På design- og varemerkeområdet deltar derfor Patentstyret aktivt i møter i EUIPO, og i EUIPOs tilpasningsprogram. Gjennom programmet samarbeider landene for å gjøre saksbehandlingspraksis i EUIPO og i de europeiske varemerke- og designmyndighetene mer enhetlig. EUIPO er også ansvarlig for observatoriet mot inngrep i immaterielle rettigheter. Patentstyret deltar i observatoriets møter og deler informasjon i myndighetsnettverket og på nettstedet velgekte.no.

EU og EFTA

Patentstyret har også i 2020 deltatt i EFTA-/EØS-arbeidet på området for det industrielle rettsvern. Vi har deltatt på møter i spesialutvalget for immaterialrett og i arbeidsgruppen for immaterialrett i Brussel som møter EU-kommisjonen. I enkelte tilfeller har Patentstyret også deltatt i EU-kommisjonens arbeidsgruppe for IPR-policy (GIIP). Etter anmodning fra NFD har Patentstyret deltatt både i forberedelsene og i delegasjonen ved en rekke frihandelsforhandlingsrunder i EFTA-regi om særskilte vedlegg om beskyttelse av immaterialrett (Chile, Mercosur og Vietnam). Vi har på samme måte deltatt i forberedelsene og i forhandlingene om handelsavtale mellom Norge og Kina, og mellom Norge og Storbritannia.

Nordisk Patentinstitutt, NPI

Norge er partner i [Nordisk Patentinstitutt](#) sammen med Danmark og Island. NPI har to hovedaktiviteter:

- Behandle PCT-søknader som en av WIPOs internasjonale PCT-myndigheter
- Gjennomføre NPI-oppdrag, eksempelvis nyhetsundersøkelser for utenlandske kunder

NPI behandler PCT-søknader fra norske, danske og islandske søkere. I tillegg kan svenske søkere bruke NPI. NPI skal levere tjenester av god kvalitet og samtidig være en «lokal» PCT-myndighet tilpasset behovene til våre nasjonale søkere.

NPI utfører også oppdrag for internasjonalt næringsliv, hovedsakelig fra Europa og USA, tilsvarende forundersøkelsene som Patentstyret utfører for norske virksomheter.

NPI er organisert som en virtuell organisasjon med en egen stab med ansvar for administrasjon, salg og kontakt med WIPO. Saksbehandlere i Patent- og Varemerkestyrelsen (PVS) i Danmark og Patentstyret i Norge utfører oppdrag, gransking og IPR-faglig harmonisering og kvalitetssikring på vegne av NPI.

Behandlingen av PCT-søknader og NPI-oppdrag er faglig svært likt behandling av nasjonale patentsøknader. Det er derfor betydelig synergieffekt mellom disse aktivitetene og oppgaver vi utfører som nasjonal myndighet. Arbeidet for internasjonalt næringsliv gir i tillegg Patentstyret viktig erfaring og kunnskap både om søkestrategi, kundeoppfølging og hvordan internasjonalt næringsliv bruker patenter og patentinformasjon i sin forretningsstrategi.

Denne erfaringen kommer igjen norsk næringsliv til gode.

Tabellen på neste side viser utvikling av antall innkomne PCT-søknader og NPI-oppdrag til Patentstyret de siste 5 år.

PCT-søknader

I 2020 mottok Patentstyret omtrent samme antall PCT-søknader som 2017 og 2018, etter en liten nedgang i 2019. Vi hadde forventet litt færre PCT-søknader fordi vi mottok færre norske søknader, men tallene er overraskende stabile. Det ser ut til å være avhengig av søkeres og fullmektigers vurderinger av hvor de ønsker å få gjennomført denne tjenesten.

Behandling av PCT-søknader for NPI er en del av Patentstyrets oppgaver som patentmyndighet. I motsetning til behandlingen av nasjonale patentsaker, er behandlingen av PCT-søknader underfinansiert. Dette fordi søknadsgebyrene som fastsettes av WIPO, ikke dekker de faktiske kostnadene for søknadsbehandlingen. Det økonomiske resultatet for PCT viser derfor et underskudd på 2 610 082 kroner for 2020.

NPI-oppdrag

I 2020 mottok Patentstyret 138 NPI-oppdrag, en økning fra 2019. Dette er i tråd med intensjonen vår om å øke andelen oppdrag som kommer inn til NPI, samt å gi et tilbud på alle forespørsler med pris og leveransetid som kunden aksepterer.

Det økonomiske resultatet for NPI-oppdrag viser et overskudd på 26 400 kroner for 2020.

Tabell 13: Oppgaver gjennom Nordisk Patentinstitutt

	2016	2017	2018	2019	2020
Antall PCT-søknader	160	191	187	158	191
Antall NPI-opdrag	124	152	101	128	138

Tabell 14: Nordisk Patentinstitutt – resultat

Tall i kroner

	2020
PCT-søknader	
Inntekter	1 753 131
Saksbehandlerkostnader	4 092 946
Databasekostnader	235 473
Administrative kostnader	34 794
Resultat PCT-søknader	-2 610 082
NPI-opdrag	
Inntekter	2 815 946
Saksbehandlerkostnader	1 856 903
Databasekostnader	628 514
Administrative kostnader	34 794
Overhead	269 336
Resultat NPI-opdrag	26 400

Kundeeksempel

Heymat

Den nordnorske bedriften Heymat har hatt suksess med sine dekorative matter. De er svært opptatt av design, og ønsker at produktene skal ha et skandinavisk uttrykk. Design er imidlertid lett å kopiere. Hvis de ikke beskytter det, vil andre kunne lage tilnærmet like produkter.

Ekteparet Sonja Djønnne og Thoralf Lian etablerte Heymat i 2016, med mål om å tilby hjemmemarkedet dekorative designmatter av samme gode kvalitet som en industrimatte. Mattene er lagd av resirkulerte materialer, og er spesielt tilpasset inngangsparti og entreer i private hjem.

Heymat leverer matter med høy kvalitet og design, og de bruker noen av Norges fremste designere til å utvikle designene. Mattene er automatisk beskyttet gjennom åndsverkloven, men eierne tenker at designbeskyttelse gir et enda bedre vern om noen forsøker å kopiere dem. Foruten det norske markedet, selges Heymat også blant annet i Sverige, Tyskland, USA og Japan. De har egen nettbutikk, og leverer til store deler av verden.

Klar IPR-strategi

Heymat har en klar IPR-strategi, og beskytter design de mener bør beskyttes i land hvor de selger eller ønsker å selge produktene. De har også varemerkebeskyttet navnet og logoen.

I begynnelsen søkte de selv om rettigheter. Etter hvert så de imidlertid at arbeidet ble for komplisert. Nå har de knyttet til seg et advokatkontor som er spesialister på dette. Det koster en del, men dette er spesialistkompetanse som de ikke har selv, og de velger derfor å investere i hjelp på området.

De har opplevd at det er kommet produkter på markedet som er «sterkt inspirert» av deres produkter, men ingen som er rene kopier.

Utmerkelser

Heymat har mottatt DOGA-merket for design og arkitektur, og vunnet German Design Award ved to anledninger. De har også vært nominert til den høythengende bransjeprisen NYCxDESIGN AWARDS i New York.

Design: Kristine Five Melvær, Vera & Kyre,
foto: Sofie Brovold

Foto: Sofie Brovold

«Vår målsetting er å bli en internasjonal merkevare. Da må vi sørge for beskyttelse i et internasjonalt marked.»

–Sonja Djønnne og Thoralf Lian, gründere av Heymat

Design: Kristine Five Melvær, foto: Sofie Brovold

4 Styling og kontroll

Vurdering av styring og kontroll

Patentstyret benytter mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipp. Vi mener at Patentstyret har god styring og kontroll og at den samlede måloppnåelsen er god. På bakgrunn av eksterne og interne kontroller, har vi utarbeidet forbedringstiltak innen ulike områder av virksomheten og følger opp dette som en integrert del av virksomhetsstyringen vår. Vi bruker kundeundersøkelser og brukerdialog jevnlig for å forbedre og tilpasse tjenestene våre til de ulike kundegrupenes behov.

God internkontroll står sentralt i oppfølgingen vår for å sikre at vi når målene våre, har en effektiv drift, pålitelig økonomiforvaltning og at vi overholder lover og regler. Kontrollen av Patentstyrets behandling av patent-, varemerke- og designsøknader, kursvirksomhet, forundersøkelser og kundesenter ivaretas gjennom et kvalitetsstyringssystem, og vi er sertifisert i henhold til ISO 9001:2015. Vi har i tillegg etablert internkontroll innen anskaffelser og økonomi, sikkerhet, graderte patenter og HMS-området.

Patentstyrets ledergruppe har tre årlige gjennomganger av kritiske virksomhetsområder med tilhørende risikoelementer. Hensikten med risikogjennomgangene er å orientere den øverste ledelsen og å sette nødvendig søkelys på de områdene som trenger oppmerksomhet. Dermed sikrer vi at nødvendige tiltak besluttes og er forankret i øverste ledelse. Vi har etablert 7 ulike risikoelementer på området personvern. 3 av disse har vært definert som «røde» (kritiske) siden de opprinnelig ble formulert i 2019, og også ved siste gjennomgang

i oktober 2020. Vi har satt i gang tiltak for å bli mindre sårbare på personvernområdet. Utover dette avdekket vi ingen vesentlige svakheter, feil eller mangler i kritiske prosesser og aktiviteter i 2020.

Ledergruppen følger i tillegg opp et utvalg styringsindikatorer annenhver måned, slik at vi kan iverksette korrigerende tiltak ved behov.

Håndtering av covid-19

Da Norge stengte ned i mars 2020, trådte kriseledelsen i Patentstyret (Ledelsens sikkerhetsforum) sammen. Vi gjennomgikk og oppdaterte raskt krisehåndteringsplanen vår, for å være best mulig forberedt på ulike scenarier som kunne oppstå som følge av pandemien.

De fleste av Patentstyrets 244 medarbeidere har jobbet fra hjemmekontor siden 13. mars 2020. IKT-systemene våre har fungert godt fra første dag, slik at de ansatte har vært tilgjengelige og har kunnet arbeide som normalt. Patentstyret har en moderne infrastruktur som støtter fjernaksess, med tilstrekkelig kapasitet og lisenser til å dekke det økte antallet av brukere på hjemmekontor.

Generelt i samfunnet har covid-19-pandemien ført til betydelig større aktivitet blant trusselaktører, og også hos Patentstyret har vi sett en økning i antall hendelser som phishing og andre cyberangrep. Patentstyret har gode systemer og rutiner for IKT-sikkerhet og har ikke registrert noen alvorlige hendelser i perioden.

Gjennom hele året har vi sørget for å gi hyppig og tydelig informasjon til alle ansatte. Vi har også samarbeidet tett med hovedverneombudet og fagforeningene i Patentstyret. For å ivareta et godt fysisk arbeidsmiljø, er det kjøpt inn ekstra IKT-utstyr og ergonomiske hjelpemidler til bruk på hjemmekontorene. Vi har også gjennomført en rekke tiltak for å sikre et godt psykososialt arbeidsmiljø for de ansatte under pandemien.

Sikkerhet

Ledelsens sikkerhetsforum (LSF) er sentralt i sikkerhetsstyringen i Patentstyret. Forumet er etablert for å kvalitetssikre, forankre og koordinere sikkerhetsarbeidet på tvers i organisasjonen. LSF består av sikkerhetsleder samt lederne i avdeling for digitale tjenester, leder av patentavdelingen, HR-sjef, ansvarlig for forvaltning og personvernombudet. Forumet følger med på trusselbildet og gjør risikovurderinger av sikkerheten i Patentstyret som grunnlag for forebyggende sikkerhetstiltak.

LSF forbereder den årlige gjennomgangen av sikkerhetsområdet i ledergruppen og planlegger hva slags øvelser som skal gjennomføres. I 2020 gjennomførte vi en større øvelse knyttet til IKT-sikkerhet. Utgangspunktet for øvelsen var tilgangsproblematikk i Altinn og informasjon på avveie, inkludert en rekke simulerte kommunikasjonsutfordringer og tekniske problemer som involverte flere medarbeidere.

I løpet av året gjennomførte vi også en phishing-test. Testresultatene viser at vi bør jobbe videre med å øke medarbeidernes bevissthet om sikkerhet i 2021.

Hoveddelen av informasjonen Patentstyret håndterer i søknadsbehandlingen er offentlig og søkbar gjennom den digitale søketjenesten vår. Det finnes imidlertid noen unntak. Hovedsakelig gjelder det innhold i førstesøknader om patent, som er hemmelige i inntil 18 måneder etter at søknaden er levert til Patentstyret. Det samme gjelder forundersøkelser som vi utfører for norske kunder, og [NPI-oppdrag for utenlandske kunder](#). Etter vår vurdering, er den største risikoen for Patentstyret at konfidensiell informasjon knyttet til utførelsen av disse tjenestene kommer på avveie, eller at informasjonen i registrene våre går tapt. Sikkerhetstiltakene våre tar hensyn til dette trusselbildet.

Vi har ikke opplevd målrettede angrep eller spesielle utfordringer knyttet til informasjonssikkerhet i 2020 selv om det har vært en økning i søppelpost og ondsinnet/skadelig programvare sammenlignet med 2019. Av aktiviteter innen IKT-sikkerhet i 2020 kan vi nevne utfasing av usupporterte Microsoft-servere, ny Citrix-plattform for saksbehandlingssystemet SANT, påbegynt implementering av tofaktor-autentifisering, utrulling av nye PCer, forprosjekt sky-lagring og outsourcing som en del av oppfølgingen av vår digitale strategi, Digital 24. Vi har også sørget for økt bevissthet og kompetanse om IKT-sikkerhet gjennom en rekke interne opplæringstiltak. I løpet av året har vi også gjennomført en omfattende risiko- og sårbarhetsvurdering av våre mest kritiske IKT-systemer, som nettverk, databaser, lagring,

domenekontrollere og kommunikasjonssystemer. Vi vurderer sikkerheten innen IKT-området som god.

Graderte patenter

Patentstyret faller inn under sikkerhetsloven gjennom vår håndtering av graderte patenter. Det er ikke rapportert om uønskede hendelser i 2020. Vi har oppdatert styringssystemet og grunnlagsdokumentene våre for å være i samsvar med den nye sikkerhetsloven.

Personvern

I 2020 har vi fulgt opp system og retningslinjer for personvern. Vi har gjennomført en intern revisjon av personvern relatert til lønnsforhandlinger og følger opp funnene fra revisjonen fortløpende. Vi har også jobbet videre med dokumentasjon knyttet til behandlinger av personopplysninger og inngått flere databehandleravtaler. I tillegg har vi på ulike måter jobbet for å øke bevisstheten og kompetansen om personvern i organisasjonen.

Arbeidslivskriminalitet

Som innkjøper ønsker Patentstyret å ivareta ansvaret for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Vi har definert ansvaret gjennom skriftlige rutiner som de innkjøpsansvarlige kjenner til. Ved innkjøp av tjenester, vurderer vi om innkjøpet involverer bransjer med høy risiko for arbeidslivskriminalitet. Vi vurderer risikoen for bransjer, ikke for de spesifikke leverandørene. Rutinene våre for å motvirke arbeidslivskriminalitet innbefatter alle faser av innkjøpsprosessen, både planlegging, selve konkurransen og oppfølgingen med valgt leverandør. I kontraktsperioden gjennomfører vi som oppdragsgiver

forskriftsmessig kontroll av relevant dokumentasjon fra leverandørene. Vi kontrollerer spesielt lønn, arbeidsavtale og arbeidstid, og dokumenterer kontrollene etter egne rutiner. Vi har ikke avdekket noen forhold relatert til arbeidslivskriminalitet i 2020.

Etiske retningslinjer

For å bidra til at Patentstyret blir drevet i samsvar med gjeldende lover og regler, inkludert krav til god forvaltningsskikk, habilitet og etisk adferd, tar vi jevnlig opp temaer som gjelder de etiske retningslinjene for statstjenesten. Vi har også inkludert de etiske retningslinjene i introduksjonsprogrammet for nyansatte i Patentstyret.

Likestilling

Patentstyret har videreført arbeidet med mangfold og likestilling i 2020. Målet er å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, kjønn, alder eller nedsatt funksjonsevne. Vi undersøker årlig arbeidsmiljøet, og undersøkelsen i 2020 ga ingen indikasjon på at det forekommer diskriminering i Patentstyret.

Ved utgangen av 2020 var det totalt 244 medarbeidere i Patentstyret, fordelt på 233,4 årsverk. Av disse er to medarbeidere i ulønnet permisjon. De er inkludert i det totale antallet ansatte, men ikke i årsverk. Vi har i tillegg en lærling som ikke er medregnet i antall medarbeidere eller årsverk.

57,8 % av de ansatte i Patentstyret er kvinner, og størst kvinnerepresentasjon har vi blant seniorkonsulenter, rådgivere, seniorrådgivere og seksjonssjefer. Kvinneandelen blant ledere er 50 %, og Patentstyret innfrir dermed statens krav om minimum 40 % kvinnelige ledere. Halvparten av toppledelsen var kvinner ved utgangen av 2020.

Vi ser at gjennomsnittlig lønn for menn er noe høyere enn for kvinner i de fleste stillingskodene. Vi mener at dette ikke er et resultat av en systematisk diskriminering av kvinner. Men vi er spesielt oppmerksomme på det i lokale lønnsforhandlinger.

Tabell 15: Kjønn og lønn

Stillingskoder	År	Kjønnsbalanse			Månedslønn	
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn kr.	Kvinner kr.
Totalt Patentstyret	2020	42,2	57,8	244	Kr 58 627	Kr 53 186
	2019	40,8	59,2	245	Kr 58 304	Kr 52 200
Direktør	2020		100,0	1		
	2019	100,0		1		
1060 Avdelingsdirektør	2020	66,7	33,3	6	Kr 91 784	Kr 87 517
	2019	57,1	42,9	7	Kr 91 315	Kr 83 416
1211 Seksjonssjef	2020	44,4	55,6	18 ¹	Kr 71 523	Kr 69 933
	2019	37,5	62,5	16	Kr 70 566	Kr 67 128
1088 Sjefingeniør	2020	57,9	42,1	38	Kr 65 355	Kr 61 305
	2019	57,5	42,5	40	Kr 65 009	Kr 61 369
1364 Seniorrådgiver	2020	48,1	51,9	52	Kr 57 571	Kr 54 566
	2019	47,1	52,9	51	Kr 56 780 ²	Kr 54 208 ²
1181 Senioringeniør	2020	57,1	42,9	28	Kr 53 826	Kr 54 181
	2019	55,6	44,4	27	Kr 53 246	Kr 53 180
1434 Rådgiver	2020	32,5	66,5	40	Kr 48 545	Kr 49 029
	2019	31,4	68,6	35 ³	Kr 48 380 ³	Kr 48 190 ³
1087 Overingeniør	2020	50,0	50,0	6	Kr 46 053	Kr 48 263
	2019	57,1	42,9	7	Kr 45 656	Kr 47 180
1085 Avdelingsingeniør	2020			0		
	2019	50,0	50,0	2		
1408 Førstekonsulent	2020	60,0	40,0	10	Kr 42 314	Kr 44 679
	2019	40,0	60,0	10 ⁴	Kr 38 850	Kr 43 450
1363 Seniorkonsulent	2020	13,6	86,4	44	Kr 44 806	Kr 44 864
	2019	12,8	93,2	47 ⁵	Kr 44 280	Kr 44 570
1065 Konsulent	2020		100	1		
	2019	50,0	50,0	2		Kr 43 450

1 I stillingskode 1211 seksjonssjef har vi to kvinnelige seksjonssjefer i midlertidige stillinger (vikariat p.g.a. foreldrepermisjon + midlertidig stilling inntil ny seksjonssjef begynner i mai 2021). Disse er ikke medregnet i stillingskode 1211, men i den opprinnelige stillingskoden de skal tilbake til.

2 Tall korrigert fra tall oppgitt i årsrapport for 2019

3 Tall korrigert fra tall oppgitt i årsrapport for 2019

4 Tall korrigert fra tall oppgitt i årsrapport for 2019

5 Tall korrigert fra tall oppgitt i årsrapport for 2019

Mangfold og regjeringens inkluderingsdugnad

Patentstyret har stort etnisk mangfold. Ved utgangen av 2020 hadde 14,8 % av de ansatte en annen etnisk opprinnelse enn norsk, det vil si innvandrere født i utlandet eller norskfødte med innvandrerforeldre. I 2019 var andelen 15,1 %.

Vi ønsker å øke mangfoldet i organisasjonen, og utlyser derfor alle stillinger på nettstedet inkludi.no, som retter seg spesielt mot søkere med en annen etnisk bakgrunn enn norsk. I tillegg ønsker vi å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Vi kartlegger dette gjennom et spørsmål i rekrutteringssystemet vårt, slik at vi får oversikt over søkere som er innenfor disse tre kategoriene. Av kvalifiserte søkere med innvandrerbakgrunn eller med hull i CV-en, blir minst én innkalt til intervju.

Vi utlyste totalt 15 stillinger i Patentstyret i 2020. 2 av stillingene krevde 2 utlysninger fordi vi ikke fikk kvalifiserte kandidater. 3 av stillingene ble utlyst i desember 2020, slik at tilsettingene først skjer i 2021. I samtlige kunngjøringer hadde vi med ønsket om mangfold.

- Totalt 14,3 % av alle søkerne krysset av for utenlandsk opprinnelse. Av dem ble 6,5 % innkalt til intervju. Ingen av disse ble vurdert som best kvalifisert for stillingen.
- Totalt 1,7 % av alle søkerne krysset av for nedsatt funksjonsevne. Av dem ble 9,1 % innkalt til intervju. Ingen av disse ble vurdert som best kvalifisert for stillingen.
- Totalt 5,1 % av alle søkerne krysset av for hull i CV. Av dem ble 6,1 % innkalt til intervju. Ingen av disse ble vurdert som best kvalifisert for stillingen.
- Ingen søkere krysset av for fortrinnsrett.

Sykefravær

Vi har et mål om 95 % nærvær, og har derfor tett oppfølging av sykefraværet. Vi så en gledelig reduksjon i sykefraværet i 2020, til 4,6 %, mot 5,8 % i 2019. Målet ble følgelig nådd. Det legemeldte fraværet var på 3,4 %, mot 3,6 % i 2019. Det egenmeldte fraværet var på 1,2 %, mot 2,1 % i 2019.

Ytre miljø

Patentstyret er sertifisert etter Miljøfyrtårn og rapporterer særskilt på det. Vi ble resertifisert i 2020.

Lærlinger

Patentstyret har også i 2020 tatt inn en ny lærling, denne gang innen mediegrafikerfaget.

Tabell 16: Kjønn, arbeidstid og fravær

År	Antall ansatte		Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldrepermisjon		Legemeldt sykefravær	
	Tot. (n)	% av m	% av k	% av m	% av k	% av m	% av k	% av m	% av k	
2020	244	1,0	5,0	0	0	0	0,4	0,6	5,5	
2019	245	*1,0	*5,5	0	0	0	0,9	0,7	5,8	

* Deltid menn: Av 103 menn jobber 3 redusert, men av disse har 2 fått innvilget en viss prosentdel uførepensjon, og er ikke med i beregningen. 1 er følgelig medregnet i deltid.

** Deltid kvinner: Av 141 kvinner jobber 21 redusert, men av disse har 11 fått innvilget en viss prosentdel uførepensjon, og 3 har en viss prosentdel med AFP og er ikke med i beregningen. 7 er følgelig medregnet i deltid.

Vurdering av fremtidsutsikter

Fremtidsutsikter

Hva vil prege fremtiden for innovasjon, næringsutvikling og verdiskaping i Norge? Og hvordan kan Patentstyret bidra til å realisere potensialet for bærekraftig vekst og verdiskaping?

Norge er ikke lenger bare en råvareprodusent, men derimot en nasjon der stadig flere arbeidsplasser etableres på grunnlag av kompetansen vår og utvikling av unik teknologi. Som kunnskaps- og teknologinasjon har vi evnet å utvikle og omstille oss og ligger langt fremme med å ta i bruk ny teknologi. De siste ti årene har vi fått en rekke nye oppstartsselskaper; det er etablert TTOer, inkubatorer, klynger, katapulter og kontorfellesskap som stimulerer til oppstart og vekst i næringslivet, og nye næringer finner vekstvilkår. Innovasjon har også blitt et sentralt begrep i offentlig sektor.

Patentstyret opplever likevel at norsk samfunns- og næringsliv har et uforløst potensial for innovasjon og økt verdiskaping. For å forløse potensialet, blir det blant annet avgjørende at næringslivet tilegner seg mer kunnskap om betydningen av industrielle rettigheter og i større grad sikrer verdiene sine gjennom robuste immaterielle rettigheter. Dersom Norge skal lykkes med å utvikle et internasjonalt konkurransedyktig næringsliv, må vi også sørge for at næringslivet vårt har gode rammebetingelser og en profesjonell tilnærming til internasjonal industriutvikling.

Det er for tidlig å si hvordan covid-19-pandemien vil påvirke antall nye søknader til Patentstyret og opprettholdelse av rettigheter. Patentstyret vil uansett følge nøye med på utviklingen. Omleggingen vi ble nødt til å gjøre som følge av pandemien har gitt oss nyttige erfaringer: Blant annet har vi nådd ut til flere med det digitale kurstilbudet vårt, og vi tar med oss denne positive erfaringen i videre planlegging av aktiviteter.

Patentstyret vil i 2021 og årene fremover fortsette innsatsen for å øke kunnskapen om betydningen av industrielt rettsvern i samfunns- og næringsliv og legge til rette for at våre eksisterende og nye kunder på en effektiv og profesjonell måte får sikret verdiene sine for

både det norske og det internasjonale markedet. Patentstyrets virksomhetsplan for 2021 er basert på [tildelingsbrevet for 2021](#) fra Nærings- og fiskeridepartementet, og [Patentstyrets strategi 2018–2022](#). Vi setter fokus på kundebehov og utfordringer og har formulert og prioritert fire strategiske satsingsområder med underliggende hovedmål og tiltak, se figuren på neste side. Gjennom operasjonalisering og konkrete aktiviteter skal vi bidra til at vi på en enda bedre måte løser kundens behov og videreutvikler Patentstyret som Norges kompetansesenter for immaterielle rettigheter.

Kathrine Myhre, Patentstyrets direktør fra 1. januar 2021. Foto: fotograf Beate Willumsen

Figur 14: Patentstyrets strategiske områder og hovedmål for 2021

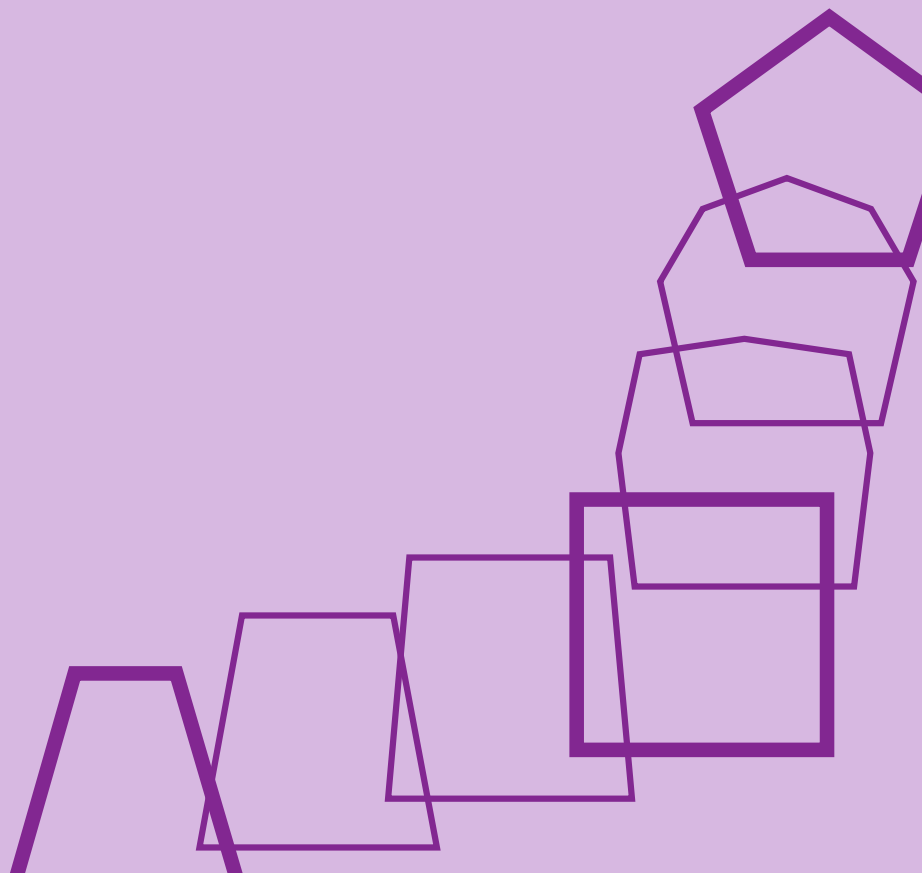
Strategisk område			
Søknads- og saksbehandling	Attraktivitet og relevans	Digitalisering	Organisasjon og kompetanse
Hovedmål			
Mer brukervennlig, effektiv og fleksibel søknads- og saksbehandling	Økt bevissthet om betydningen av IPR og større attraktivitet	Økt digitaliseringstakt og -modenhet for å levere på kundenes behov	Styrket samspill og fornyet kompetanse

Vi ønsker å bidra til flere gode rettigheter og bedre bruk av immaterielle verdier i næringslivet. Det vil vi oppnå ved å:

- levere brukervennlig, effektiv og fleksibel saksbehandling
- jobbe systematisk for å øke kunnskapen om betydningen av IPR blant prioriterte målgrupper
- øke digitaliseringstakten vår
- styrke samspillet med samfunns- og næringslivet og samarbeidsaktørene i innovasjonsøkosystemet

Det store fremtidsspørsmålet er hvordan vi skal bidra til å utvikle Norge til et mer økonomisk bærekraftig velferdssamfunn. I Perspektivmeldingen 2021 (Meld. St. 14 (2020–2021)) peker regjeringen på at det frem mot 2030 og 2060 er nødvendig å føre en politikk som skaper vekst i privat sektor, gir økt sysselsetting og bidrar til god ressursbruk i offentlig sektor. Som Norges kompetansesenter for immaterielle rettigheter, har Patentstyret en naturlig rolle i dette arbeidet.

Årsregnskap

Ledelseskommentarer – forklaringer til regnskapet

Patentstyrets samlede inntekter i 2020 utgjorde totalt kr 267 013 108, ca. 1 % lavere enn den samlede salderte inntektsbevilgningen på kr 270 200 000 som var basert på Patentstyrets prognose. Resultatet ligger innenfor normalavviket for prognosemodellen vår.

Inntekter av informasjonstjenester, kr 3 917 858 (kap. 3935, post 01) ble tilnærmet lik saldert inntektsbevilgning på kr 3 900 000.

Inntekter knyttet til Nordisk Patentinstitutt, kr 4 569 077 (kap. 3935, post 02) ble noe lavere enn inntektsbevilgningen på kr 5 100 000. Dette forklares av at Patentstyret i 2020 mottok om lag 15 prosent færre PCT-søknader enn i 2019. Vi viser også til egen rapportering om NPI i del 3.

Inntekter fra gebyrer (kap. 935, post 03) oversteg inntektsbevilgningen på tilsvarende kapittel og post med kr 3 936 209.

Ymse inntekter (kap. 935, post 04) oversteg saldert inntektsbevilgning med kr 287 373. Det er knyttet en merinntektsfullmakt til denne merinntekten.

Avgifter immaterielle rettigheter (kap. 5574, post 71) hadde et negativt avvik på 6 897 409 kroner i forhold til inntektsbevilgningen.

2020 var et spesielt år grunnet covid-19-pandemien, og resultatet for året for de ulike inntektsbevilgningene lar seg derfor vanskelig analysere med sikkerhet.

I andre tertialrapport informerte Patentstyret om at inntektsbevilgningen på kap. 3935 post 04 Ymse inntekter ikke ville nås grunnet covid-19-pandemien. Som følge av dette, ble inntektsbevilgningen nedjustert med kr 3 500 000. Patentstyrets utgiftsbevilgning på kap. 935, post 01 ble samtidig parallelljustert ned med kr 800 000.

I andre tertialrapport informerte Patentstyret om at vi ikke ville nå inntektsbevilgningen på kap. 3935 post 01 Inntekt av informasjonstjenester, grunnet færre forundersøkelser innen varemerkeområdet enn forutsatt. Inntektsbevilgningen ble nedjustert med kr 800 000.

Patentstyrets samlede utgifter (kap. 935, post 01) i 2020 utgjorde totalt kr 284 896 977. Sammenlignet med samlet bevilgning på kap. 935 post 01 på kr 283 697 000, gir dette en merutgift på kr 1 199 977. Fratrukket merinntekten på kr 287 373 på kap. 3935 post 04 gir dette en sammenlagt merutgift for 2020 på kr 912 604 på kap. 935 post 01, som føres som en investering over 5 år (jf. fullmakt gitt i tildelingsbrev for 2020). Resultatet for 2020 blir da kr 0.

Sykepenger og andre refusjoner utgjorde kr 4 697 786.

Jeg bekrefter med dette at Patentstyrets årsregnskap er avlagt i henhold til bestemmelsene om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 av 17. desember 2019 fra Finansdepartementet og krav fra NFD. Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Patentstyret. Revisjonsordningen er kostnadsfri. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Patentstyrets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, eiendeler og gjeld.

Oslo, 1. mars 2021

Kathrine Myhre, direktør

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret.
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin

konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene fremkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. DFØ har, med hjemmel i delegert myndighet etter Reglement for økonomistyring i staten § 3 første ledd, gitt Patentstyret unntak fra kravet i Bestemmelsene punkt 3.3.3 om bruk av standard kontoplan for sektoravgiften Avgifter immaterielle eiendeler. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter, viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen. Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Notene viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifisering og leverandørspesifisering. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifiseringen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifiseringen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2020

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling *	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
0935	Patentstyret	01	Driftsutgifter	A,B	283 697 000	284 896 977	-1 199 977
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			8 636 087	
<i>Sum utgiftsført</i>					283 697 000	293 533 064	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling *	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3935	Patentstyret	01	Inntekt av informasjonstjenester	B	3 900 000	3 917 858	
3935	Patentstyret	02	NPI-inntekter	B	5 100 000	4 569 077	
3935	Patentstyret	03	Gebyrer immaterielle rettigheter	B	106 300 000	110 236 209	
3935	Patentstyret	04	Ymse inntekter	B	600 000	887 373	287 373
3936	Klagegebyr KFIR	01	Gebyrer med videre - driftsinntekter	B		629 600	
5574	Sektoravgifter under NFD	71	Avgifter immaterielle rettigheter	B	154 300 000	147 402 591	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			27 266 511	
<i>Sum inntektsført</i>					270 200 000	294 909 219	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						-1 376 155	

Kapitalkontoer			
60088601	Norges Bank KK /innbetalinger		328 455 102
60088602	Norges Bank KK /utbetalinger		-322 255 144
709415	Endring i mellomværende med statskassen		-4 823 804
<i>Sum rapportert</i>			0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12.)

Konto	Tekst	2020	2019	Endring
709415	Mellomværende med statskassen	-14 709 148	-9 885 345	-4 823 803

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler).
Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
93501	292 000	283 405 000	283 697 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0935/01. 3935/04		-1 199 977		-1 199 977	287 373	912 604		0	14 170 250	0

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter (gjelder for både utgiftskapitler og inntektskapitler)

Klagenemnda for industrielle rettigheter skal inntektsføre klagegebyrer på kap. 3936, post 01. Patentstyret har fullmakt til å fakturere og innfordre klagegebyrene i forbindelse med mottak av klage ved direkte inntektsføring på Kap 3936 post 01.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Patentstyret har fullmakt til å overskride bevilgninger under kap. 935 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap 3935 post 04. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning neste år.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de fem følgende budsjettår

Omdisponering fra kap. 935 post 01 kr 912.604 tas som en investering over 5 år.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2020

	Note	2020	2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	110 865 809	105 909 161
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer			
Salgs- og leieinnbetalinger	1	156 776 899	163 772 003
Andre innbetalinger			
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		267 642 708	269 681 164
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	220 437 769	210 101 870
Andre utbetalinger til drift	3	59 863 659	58 886 277
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		280 301 428	268 988 147
Netto rapporterte driftsutgifter		12 658 720	-693 017
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	4 595 549	2 045 068
Utbetaling til kjøp av aksjer			
Utbetaling av finansutgifter	4	0	4 259
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		4 595 549	2 049 327
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		4 595 549	2 049 327

Tabellen fortsetter på neste side

Fortsettelse av tabell fra forrige side

	Note	2020	2019
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.			
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader			
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)			
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		27 266 511	25 839 763
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		8 636 087	9 389 795
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-18 630 424	-16 449 968
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		-1 376 155	-15 093 658
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2020	2019
Fordringer		-223 987	-183 166
Kontanter			
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank			
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-7 464 415	-7 751 217
Skyldige offentlige avgifter		-1 054 247	-1 091 881
Annen gjeld		-5 966 499	-859 081
Sum mellomværende med statskassen	8	-14 709 148	-9 885 345

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2020	31.12.2019
Innbetalinger fra gebyrer		
393503 Gebyrer immaterielle rettigheter	110 236 209	105 323 861
393601 Klagenemda for industrielle rettigheter	629 600	585 300
<i>Sum innbetalinger fra gebyrer</i>	110 865 809	105 909 161
Salgs- og leieinnbetalinger		
393501 Inntekt av informasjonstjenester	3 917 858	4 173 535
393502 NPI-inntekter	4 569 077	4 335 270
393504 Ymse inntekter	887 373	4 694 905
557471 Avgifter immaterielle rettigheter	147 402 591	150 568 293
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	156 776 899	163 772 003
Sum innbetalinger fra drift	267 642 708	269 681 164

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	161 236 268	161 446 312
Arbeidsgiveravgift	27 266 511	25 839 763
Pensjonsutgifter*	34 874 447	24 872 433
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-4 697 786	-5 013 337
Andre ytelser	1 758 329	2 956 699
Sum utbetalinger til lønn	220 437 769	210 101 870

Antall utførte årsverk

233

233

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 er 19,4 prosent. Premiesatsen for 2019 var 16,8 prosent. Pga. overgang til ny pensjonsordning fra 2020 iflg. R-118, skal 2020 regnskapet belastes med en ekstra pensjonstermin (syv terminer i stedet for seks).

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	17 361 992	17 151 971
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	97 772	204 224
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	5 382 980	5 501 687
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	48 829	135 726
Mindre utstyrsanskaffelser	334 738	195 615
Leie av maskiner, inventar og lignende	12 404 021	10 179 000
Kjøp av konsulenttenester	6 919 039	5 755 945
Kjøp av fremmede tenester	4 651 297	5 851 999
Kjøp av databasetjenester	8 109 591	6 625 000
Reiser og diett	294 510	2 945 183
Øvrige driftsutgifter	4 258 890	4 339 927
Sum andre utbetalinger til drift	59 863 659	58 886 277

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2020	31.12.2019
Innbetaling av finansinntekter		
Valutagevinst		
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
Utbetaling av finansutgifter		
Valutatap	0	4 259
Sum utbetaling av finansutgifter	0	4 259

Note 5 Utbetaling til investeringer

	31.12.2020	31.12.2019
Utbetaling til investeringer		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	132 805
Tomter, bygninger og annen fast eiendom		
Infrastruktureiendeler		
Maskiner og transportmidler	4 475 891	1 715 301
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	119 658	196 962
Sum utbetaling til investeringer	4 595 549	2 045 068

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2020 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Omløpsmidler			
Kundefordringer	6 088 190		6 088 190
Andre fordringer	-223 987	-223 987	0
<i>Sum</i>	5 864 203	-223 987	6 088 190
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-475 120		-475 120
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-6 936 891	-6 936 891	0
Skyldige offentlige avgifter	-1 805 340	-1 581 771	-223 569
Annen kortsiktig gjeld	-6 492 449	-5 966 499	-525 950
<i>Sum</i>	-15 709 800	-14 485 161	-1 224 639
Sum	-9 845 597	-14 709 148	4 863 551

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8B.

Patentstyret

Besøksadresse:
Sandakerveien 64, Oslo

Postadresse:
Postboks 4863 Nydalen
0422 OSLO

Kundesenter: 22 38 73 00
E-post: post@patentstyret.no

Følg oss på:

patentstyret.no